BIULETYN
CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Warszawa, dnia 30 marca 1962 r. **Nr 3**

SPIS TREŚCI:

DZIAŁ B

Str.

Poz. 34 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 1962 r. w sprawie ławników izb morskich (wyciąg) 42

„ 35 — uchwała Nr 21 Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 1962 r. w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w przedsiębiorstwach państwowych . 42

„ 36 — rozporządzenie Ministra Przemysłu Ciężkiego z dnia 16 grudnia 1961 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w hutach żelaza 44

„ 37 — rozporządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 1962 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyjęć na zaoczne studia zawodowe w wyższych szkołach rolniczych (wyciąg) 54

„ 38 — zarządzenie Nr 10 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1962 r. w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w jednostkach państwowych i społecznych nie będących przedsiębiorstwami 55

„ 39 — zarządzenie Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu oraz Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 22 listopada 1961 r. w sprawie określenia stanowisk roboczych w resorcie przemysłu spożywczego i skupu objętych wykazem prac wykonywanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia, uprawniających do zaliczenia do I kategorii zatrudnienia 56

„ 40 — zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 grudnia 1961 r. zmieniające zarządzenie z dnia 31 maja 1960 r. w sprawie uzupełnienia tabeli dodatków funkcyjnych dla lekarzy, lekarzy dentystów oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w zakładach społecznych służby zdrowia 57

„ 41 — zarządzenie Nr 38 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 8 listopada 1961 r. w sprawie ramowych wytycznych dla ustalenia taryfikatorów kwalifikacyjnych robotników zatrudnionych w instytutach naukowo-badawczych . . . 58

„ 42 — pismo okólne Nr 23 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 5 września 1961 r. w sprawie interpretacji niektórych postanowień uchwały Nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów . . 59

„ 43 — pismo okólne Nr 37 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 7 listopada 1961 r. w sprawie interpretacji niektórych postanowień uchwały Nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów . . 60

„ 44 — pismo okólne Nr 41 Komitetu Pracy i Płac z dnia 12 grudnia 1961 r. w sprawie wypłacania wynagrodzenia pracownikowi odbywającemu ćwiczenia wojskowe (przeszkolenie wojskowe) w razie rozwiązania umowy o pracę w okresie tych ćwiczeń na skutek wypowiedzenia dokonanego przez pracownika 60

„ 45 — wyjaśnienie Nr 3 Komitetu Pracy i Płac z dnia 5 października 1961 r. w sprawie interpretacji niektórych postanowień uchwały Nr 136 Rady Ministrów z dnia 5 maja 1958 r. (Karta Skalnika) 61

„ 46 — wyjaśnienie Nr 4 Komitetu Pracy i Płac z dnia 31 października 1961 r. w sprawie dodatków reprezentacyjnych do diet wyjazdowych dyrektorów przedsiębiorstw objętych planem terenowym 62

„ 47 — wyjaśnienie Nr 5 Komitetu Pracy i Płac z dnia 27 listopada 1961 r. w sprawie terminów zmian w uposażeniu z tytułu awansów pracowników państwowych . 62

„ 48 — wyjaśnienie Nr 6 Komitetu Pracy i Płac z dnia 4 grudnia 1961 r. w sprawie rozwiązywania umów o pracę na mocy wzajemnego porozumienia stron i skrócenia okresu wypowiedzenia na wniosek pracownika 63

DZIAŁ B

34

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 stycznia 1962 r.

w sprawie ławników izb morskich.

(Dziennik Ustaw z dnia 5 lutego 1962 r. Nr 8, poz. 38)

(Wyciąg)

Na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 1 grudnia 1961 r. o izbach morskich (Dz. U. Nr 58, poz. 320) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ławników izb morskich powołuje Minister Żeglugi z listy kandydatów przedstawionej przez przewodniczących izb morskich, uzgodnionej z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

2. Kandydatów na ławników zgłaszają przewodniczącym izb morskich urzędy morskie, jednostki gospodarki uspołecznionej uprawiające żeglugę morską i rybołówstwo morskie, stocznie okrętowe i inne jednostki zainteresowane w zapobieganiu wypadkom morskim oraz zarządy okręgów Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców. Kandydaci powinni posiadać wysokie kwalifikacje zawodowe i praktykę w zakresie zagadnień występujących w sprawach rozpoznawanych przez izby morskie.

. . . . . .

§ 7. 1. Wyznaczony do udziału w posiedzeniu izby morskiej ławnik obowiązany jest przybyć punktualnie na posiedzenie, a w razie niemożności przybycia obowiązany jest zawiadomić o tym natychmiast przewodniczącego izby morskiej, wskazując przyczynę oraz przedstawiając dowody usprawiedliwiające jego nieobecność.

2. Zakład pracy, w którym zatrudniony jest ławnik, obowiązany jest zwolnić go od pracy na czas wykonywania obowiązków ławnika.

. . . . . .

§ 9. 1. Ławnicy zachowują przez czas wykonywania obowiązków ławnika prawo do pełnego wynagrodzenia lub uposażenia w swoim zakładzie pracy.

2. Niezależnie od uprawnień przewidzianych w ust. 1 za każdy dzień posiedzenia ławnicy otrzymują wynagrodzenie w wysokości 75 zł. Każdy rozpoczęty dzień posiedzenia liczy się za pełny.

3. Ławnicy zamieszkali poza miejscem urzędowania izby morskiej otrzymują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegu według norm obowiązujących dla sędziów.

. . . . . .

§ 11. Traci moc rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 20 stycznia 1951 r. w sprawie wysokości diet i kosztów przejazdu dla ławników izb morskich (Dz. U. Nr 11, poz. 93).

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

35

UCHWAŁA Nr 21 RADY MINISTRÓW

z dnia 17 stycznia 1962 r.

w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w przedsiębiorstwach państwowych.

(Monitor Polski z dnia 7 lutego 1962 r. Nr 11, poz. 35)

§ 1. 1. Bezosobowy fundusz płac w przedsiębiorstwach państwowych przeznaczony jest na pokrycie należności osób fizycznych za wykonanie doraźnych usług polegających głównie na osobistej pracy, dla których ze względu na ich doraźny lub przejściowy charakter bądź też ze względu na niewielkie rozmiary nie jest przewidziane zatrudnienie w planie zatrudnienia przedsiębiorstwa, a w szczególności:

1) wynagrodzenia za usługi załadunkowe i wyładunkowe,
2) wynagrodzenia za pranie i naprawę odzieży ochronnej i roboczej, jak również ekwiwalent za te prace,
3) wynagrodzenia za drobne remonty i usługi,
4) wynagrodzenia za prace związane z opracowaniem, oceną lub realizacją projektów racjonalizatorskich oraz popularyzacją wynalazczości i postępu technicznego,
5) wynagrodzenia osób wykonujących pracę chałupniczą na zlecenie przedsiębiorstw handlu uspołecznionego,
6) wynagrodzenia za udział w posiedzeniach komisji,
7) wynagrodzenia za ekspertyzy, konsultacje, porady,
8) wynagrodzenia za wykłady prowadzone przez wykładowców nie będących pracownikami przedsiębiorstwa w zakresie szkolenia wewnątrzzakładowego,
9) honoraria za wszelkie prace twórcze i autorskie,
10) wynagrodzenia za udział w orkiestrze zakładowej.

2. Z bezosobowego funduszu płac nie mogą być opłacane należności za usługi:

1) chałupników i osób wykonujących przemysł domowy lub ludowy, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 1 pkt 5,
2) od których pobierany jest podatek dochodowy, obrotowy lub gruntowy oraz za usługi wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 19 dekretu z dnia 30 czerwca 1951 r. o podatku gruntowym (Dz. U. z 1955 r. Nr 23, poz. 143, z 1956 r. Nr 55, poz. 251 i z 1957 r. Nr 32, poz. 140).

§ 2. 1. Wartość jednorazowej usługi łącznie z kosztem dostarczonych przez wykonawcę materiałów nie może przekroczyć kwoty 10.000 złotych.

2. Zlecenie usługi, której wartość przekracza granice ustalone w ust. 1, może nastąpić w uzasadnionych przypadkach wyłącznie za każdorazową zgodą jednostki nadrzędnej.

3. Przez jednorazową usługę należy rozumieć zespół wszystkich prac zmierzających do realizacji tego samego zadania jako całości bez względu na liczbę wykonawców. Dzielenie usługi wchodzącej w skład jednego zadania na kilka zleceń udzielanych temu samemu wykonawcy jest niedopuszczalne.

§ 3. 1. Usługi określone w § 1 mogą być zlecone do wykonania:

1) pracownikom własnym przedsiębiorstwa, pod warunkiem że łączna wartość umów zleconych jednemu wykonawcy nie przekroczy w ciągu roku sumy trzymiesięcznego wynagrodzenia lub 7.000 złotych;
2) innym osobom fizycznym, przy czym łączna wartość umów zleconych jednemu wykonawcy nie może przekroczyć w ciągu roku sumy 10.000 złotych.

2. Zlecenie usługi przekraczającej granice określone w ust. 1 wymaga każdorazowo zgody jednostki nadrzędnej. Dyrektorzy zjednoczeń (jednostek równorzędnych) mogą upoważnić niektóre przedsiębiorstwa zaliczone do 1 kategorii do zlecania usług przekraczających granice, o których mowa w ust. 1.

3. Ograniczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, nie dotyczą wynagrodzeń za prace załadunkowe i wyładunkowe.

4. Usługi określone w § 1 nie mogą być powierzone pracownikom własnym w przypadku, gdy usługi te mieszczą się w ramach obowiązków pracowników danej jednostki.

5. Pracownikom własnym-członkom brygad załadunkowych i wyładunkowych mogą być powierzone w trybie prac zleconych prace załadunkowe i wyładunkowe, jeśli są wykonywane w godzinach nocnych, w niedziele i święta, a czas pracy, w którym są wykonywane, nie jest przedłużeniem normalnego czasu pracy.

6. Udzielenie zlecenia na wykonanie usługi pracownikowi jednostki nadrzędnej może nastąpić jedynie po uzyskaniu pisemnego zezwolenia kierownika jednostki nadrzędnej; zezwolenie to powinno określać sumę, jaka może być wypłacona pracownikowi jednostki nadrzędnej za wykonanie usługi.

7. Pracownicy jednostki, która zleciła wykonanie usługi, nie mogą przyjmować do wykonania od jednostki przyjmującej zlecenie całej lub części powierzonej pracy zleconej.

8. Uprawnienia w zakresie zlecania usług należą do dyrektora przedsiębiorstwa. Dyrektor nie może przekazywać tych uprawnień innym pracownikom przedsiębiorstwa w stosunku do usług, których wartość przekracza 2.000 zł.

§ 4. 1. Jeżeli koszt wykonania usługi przekracza 5.000 zł, przedsiębiorstwo powinno o zamiarze udzielenia zlecenia zawiadomić radę robotniczą lub radę zakładową, jeżeli rada robotnicza nie została w przedsiębiorstwie powołana. Zlecenie nie może być udzielone przed upływem 7 dni od daty zawiadomienia rady robotniczej (zakładowej), z wyjątkiem przypadków, w których zwłoka mogłaby narazić przedsiębiorstwo na szkodę.

2. Jeżeli w terminie przewidzianym w ust. 1 zostaną zgłoszone zastrzeżenia akceptowane przez radę robotniczą (zakładową), a nie uwzględnione przez dyrektora, rada robotnicza (zakładowa) zawiadamia o zastrzeżeniach jednostkę nadrzędną.

§ 5. 1. Przy obliczaniu należności za usługi, na które są określone stawki wynagrodzenia, stawka przyjęta do obliczenia nie może przekroczyć 200% obowiązującej stawki.

2. W razie wykonania usług, na które nie ma ustalonej obowiązującej stawki, należność nie może przekraczać kwoty uzyskanej z przemnożenia ilości godzin potrzebnej do wykonania usługi przez podwójną stawkę godzinową wynagrodzenia pracownika o kwalifikacjach niezbędnych do wykonania tej usługi. Przez stawkę godzinową wynagrodzenia należy rozumieć płacę godzinową wynagrodzenia zasadniczego z premią należną za wykonanie zadań w 100%.

3. Stosowanie podwyższonych stawek, o których mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wówczas, gdy powoduje to obniżenie kosztów wykonania usługi w stosunku do kosztów, jakie byłyby poniesione w razie zlecenia usługi odpowiedniemu przedsiębiorstwu.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się przy ustalaniu wynagrodzenia za udział w posiedzeniach komisji, za prace projektowe, za szkolenie oraz za prace twórcze i autorskie. Wynagrodzenia te powinny być zgodne z obowiązującymi stawkami.

5. Wynagrodzenia za udział w posiedzeniach i w pracach komisji mogą być wypłacane jedynie w tych przypadkach, gdy posiedzenia i prace komisji zostały na podstawie obowiązujących przepisów uznane za płatne.

6. Wypłata należności następuje po pisemnym stwierdzeniu, że usługa została wykonana zgodnie ze zleceniem. Stwierdzenie, stanowiące podstawę wypłaty, nie może zawierać żadnych zastrzeżeń.

§ 6. 1. Dokonując podziału zatwierdzonego w narodowym planie gospodarczym bezosobowego

funduszu płac ministerstwa (urzędy centralne), prezydia wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) oraz zjednoczenia (jednostki równorzędne) zobowiązane są utworzyć rezerwę w łącznej wysokości 15% ogólnej kwoty bezosobowego funduszu płac resortu, pozostającą do dyspozycji tych jednostek.

2. Rezerwa, o której mowa w ust. 1, przeznaczona jest na zwiększenie ustalonego w planie techniczno-ekonomicznym bezosobowego funduszu płac tych przedsiębiorstw, które po wyczerpaniu kwot planowanych uzasadnią konieczność pokrycia wydatków dodatkowych, nie przewidzianych w planie bezosobowego funduszu płac.

§ 7. 1. Przedsiębiorstwa mogą dokonywać za zgodą lub z upoważnienia jednostki nadrzędnej przesunięć na bezosobowy fundusz płac odpowiednich kwot z pozycji „pozostałych nakładów" — „usługi obce" planu kosztów własnych, jeżeli praca, która była zaplanowana do wykonania przez obce przedsiębiorstwo, zostaje zlecona osobie fizycznej w każdorazowo uzasadnionych przypadkach, w szczególności, gdy może to spowodować obniżenie kosztów własnych przedsiębiorstwa.

2. Dokonując przesunięć kwot, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorstwo zobowiązane jest dokonać zwiększenia planu rocznego bezosobowego funduszu płac o kwoty dokonanych przesunięć niezbędne do wykonania robót we własnym zakresie, nie wyższe jednak od kwot przyjętych uprzednio w pozycji „pozostałe nakłady".

3. Przesunięcia dokonane w skali zjednoczenia (jednostki równorzędnej) nie mogą przekraczać 10% planowanego na dany rok bezosobowego funduszu płac.

§ 8. 1. Zmiany planów wynikające z przepisów § 6 ust. 2 i § 7 mogą być dokonywane w ciągu całego roku.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy przesunięć między przedsiębiorstwami.

§ 9. Upoważnia się Prezesa Rady Ministrów do wydania zarządzeń regulujących zasady gospodarowania bezosobowym funduszem płac w innych jednostkach państwowych i społecznych w oparciu o zasady określone w uchwale.

§ 10. Zobowiązuje się ministrów (kierowników urzędów centralnych) do składania Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac rocznych analiz z wykonania bezosobowego funduszu płac. Zakres i terminy składania analiz ustali Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Ministrem Finansów.

§ 11. Zaleca się centralnym organizacjom spółdzielczym ustalenie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w spółdzielniach w sposób określony w uchwale.

§ 12. Tracą moc wszystkie dotychczasowe przepisy w zakresie unormowanym uchwałą, a w szczególności:

1) uchwała nr 147 Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 1957 r. w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w przedsiębiorstwach państwowych (Monitor Polski Nr 33, poz. 223);
2) zarządzenie nr 383 Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1955 r. w sprawie przyjmowania przez pracowników jednostek nadrzędnych prac zleconych od jednostek podległych (Monitor Polski Nr 123, poz. 1603);
3) zarządzenie nr 173 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1956 r. w sprawie przyjmowania przez pracowników jednostki zlecającej prac zleconych od jednostki otrzymującej zlecenie (Monitor Polski Nr 57, poz. 622).

§ 13. Wykonanie uchwały porucza się ministrom (kierownikom urzędów centralnych) i przewodniczącym prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

§ 14. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

36

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU CIĘŻKIEGO

z dnia 16 grudnia 1961 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w hutach żelaza.

(Dziennik Ustaw z dnia 13 stycznia 1962 r. Nr 1, poz. 1)

Na podstawie art. 3 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. z 1954 r. Nr 52, poz. 260 i z 1960 r. Nr 20, poz. 119) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Przepisy rozporządzenia dotyczą bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w hutach żelaza w:

1) oddziałach wielkich pieców i spiekalniach,
2) stalowniach martenowskich i elektrycznych,
3) walcowniach stali i ciągarniach drutu,
4) kuźniach, prasowniach i młotowniach.

§ 2. Budynki oraz urządzenia produkcyjne w hutach żelaza powinny być poddawane okresowej kontroli co najmniej raz w roku według ustalonego harmonogramu i zgodnie z instrukcją przeglądu.

§ 3. 1. Tory kolejowe na terenie hut żelaza powinny być tak ułożone, aby nie krzyżowały się z drogami ruchu kołowego i pieszego.

2. Skrzyżowania torów, po których odbywa się transport płynnego metalu i żużla, z innymi torami powinny być w miarę technicznej możliwości całkowicie wyeliminowane.

§ 4. Drogi kołowe powinny posiadać ruch jednokierunkowy.

§ 5. Na stałych przejazdach kolejowych powinny być urządzone dla pracowników mostki lub tunele do przechodzenia. Jeżeli wybudowanie tych urządzeń jest w wysokim stopniu technicznie utrudnione, przejazdy kolejowe powinny posiadać automatyczną sygnalizację świetlno - akustyczną oraz zapory.

§ 6. Miejsca wyładunku, załadunku lub prac manewrowych oraz przejścia i przejazdy przez tory powinny być w porze nocnej oświetlone zgodnie z obowiązującymi normami.

II. Wielkie piece.

§ 7. 1. Pomosty wielkich pieców, mostki, schody i inne podobne urządzenia powinny być wykonane z materiałów ognioodpornych i zaopatrzone w mocne poręcze oraz krawężniki.

2. Schody, mostki i inne podobne urządzenia, z wyjątkiem głównego pomostu gardzielowego, powinny być ażurowe.

3. Przebywanie na pomostach roboczych osób nie zatrudnionych przy wielkim piecu lub osób, których przebywanie tam nie wynika z ich obowiązków służbowych, jest zabronione.

§ 8. 1. Przyrządy sterownicze urządzeń wielkopiecowych powinny posiadać urządzenia blokujące, zabezpieczające je przed przypadkowym uruchomieniem.

2. Sterowanie urządzeniami wielkopiecowymi powinno być dokonywane centralnie z jednego stanowiska.

§ 9. 1. Otwieranie zasuw odpylnika powinno odbywać się z bezpiecznej odległości za pomocą odpowiednich przyrządów lub automatycznie.

2. Pył wielkopiecowy w czasie spuszczania z odpylników do wagonów powinien być dokładnie zraszany wodą.

§ 10. Baseny i młyny do granulacji żużla powinny być odpowiednio rozmieszczone i zaopatrzone w niezbędne urządzenia i osłony, tak aby zatrudnieni przy nich pracownicy nie byli narażeni na szkodliwe działanie par i rozprysków.

§ 11. 1. Urządzenia wielkopiecowe powinny posiadać sprawnie działającą sygnalizację świetlno-akustyczną łączącą poszczególne stanowiska pracy z miejscami kierowania operacjami produkcyjnymi.

2. Przed uruchomieniem lub zatrzymaniem poszczególnych urządzeń wielkopiecowych powinny być nadane do odpowiednich stanowisk pracy właściwe sygnały.

§ 12. Urządzenia sygnalizacyjne powinny posiadać dodatkowe źródło prądu, niezależne od ogólnej sieci elektrycznej.

§ 13. Przebieg pracy wielkiego pieca powinien być uwidoczniony na tablicy sygnalizacyjnej.

§ 14. Obsługa powinna być dokładnie zaznajomiona ze znaczeniem ustalonych sygnałów. W miejscach nadawania i odbierania sygnałów powinny być umieszczone czytelne i dobrze widoczne instrukcje objaśniające rodzaje i znaczenie sygnałów.

§ 15. 1. Transport materiałów wsadowych, surówki, żużla i innych materiałów powinien być zmechanizowany.

2. Urządzenia transportowe powinny być bieżąco i okresowo kontrolowane.

§ 16. 1. Stosowanie podkopów w zwałach celem pobierania materiałów wsadowych ze składowisk i zasobników jest zabronione.

2. Zawisy w zasobnikach należy usuwać z pomostów za pomocą specjalnych haków umocowanych na długich drągach.

§ 17. W czasie załadowywania zasobników zabrania się pobierania z nich materiałów sposobem nie zmechanizowanym.

§ 18. Przy pobieraniu złomu ze składowisk należy zwracać uwagę na mogące się w nim znajdować materiały wybuchowe i niebezpieczne. W razie zauważenia podejrzanych materiałów w złomie należy wstrzymać dalszy jego załadunek i niezwłocznie zawiadomić o tym kontrolera złomu lub mistrza.

§ 19. 1. Wózki ręczne należy popychać przed sobą.

2. Wózki szynowe należy popychać idąc z boku obok torów.

§ 20. Wózki ręczne-koleby powinny posiadać urządzenia zapobiegające przypadkowemu ich przechylaniu się.

§ 21. 1. Osoby zatrudnione przy obsłudze wyciągów powinny przed rozpoczęciem pracy dokonać kontroli stanu ich sprawności.

2. Liny wyciągów powinny być poddawane okresowym przeglądom w ustalonych terminach.

3. Instalacja sygnalizacyjna wyciągu powinna być tak urządzona, aby nie przekazywała sygnałów przypadkowych.

4. Maszyniście nie wolno uruchomić wyciągu przed otrzymaniem właściwego sygnału.

5. Otwory służące do załadunku i wyładunku w szybach wyciągu powinny zamykać się automatycznie.

6. Wstęp do pomieszczenia maszynowni wyciągu jest zabroniony osobom tam nie zatrudnionym.

§ 22. 1. Szyb wyciągu pionowego powinien być osłonięty lub zabezpieczony w inny sposób ze wszystkich stron na całej wysokości.

2. Na drzwiach pionowego wyciągu towarowego powinny być umieszczone w miejscu widocznym instrukcje obsługi wyciągu i bezpieczeństwa pracy.

§ 23. 1. Wyciąg skipowy powinien być osłonięty od spodu oraz z boków do wysokości co najmniej 3 m ponad górny poziom jamy skipowej.

2. Wewnątrz i zewnątrz obok wejścia do jamy skipowej powinna być zainstalowana sygnalizacja świetlno-akustyczna.

3. Jamy skipowe powinny być dostatecznie obszerne dla umożliwienia pracownikom wykonywania w nich pracy w sposób dogodny i bezpieczny.

4. Oświetlenie jam skipowych powinno być wykonane zgodnie z obowiązującymi normami.

5. Wejście pracowników do jamy skipowej i jej czyszczenie dozwolone jest wtedy, gdy wagon-waga jest oddalony od jamy skipowej, a skip unieruchomiony i zablokowany.

§ 24. 1. Dla stałego przewozu pracowników na pomosty gardzielowe wielkich pieców i nagrzewnic należy urządzić wyciągi osobowe zbudowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Przewóz ludzi wyciągiem pionowym towarowym jest zabroniony.

§ 25. 1. Zejście z pomostu roboczego wielkiego pieca lub stanowiska pulpitowego do hali wagonu - wagi powinno być zabezpieczone barierą ochronną.

2. Wagon-waga powinien posiadać ostrzegawczą sygnalizację świetlno-akustyczną.

3. Wyłącznik do otwierania i zamykania klapy zasobników wagonu-wagi powinien być osłonięty w sposób zabezpieczający przed przypadkowym otworzeniem klapy zasobników.

§ 26. 1. Maszynista wagonu-wagi powinien codziennie na każdej zmianie sprawdzić działanie urządzeń sterowniczych, wyłączników i innych urządzeń pomocniczych, a zauważone usterki tych urządzeń zgłaszać mistrzowi.

2. Maszynista wagonu-wagi przed przystąpieniem do załadowania skipów powinien porozumieć się z pulpitowym, czy w jamie skipowej nie znajdują się pracownicy, i uruchomić wagon-wagę dopiero po otrzymaniu odpowiedniego sygnału od pulpitowego.

3. Stanowisko maszynisty wagonu-wagi i pulpitowego powinno znajdować się w kabinie hermetycznej, wyposażonej w urządzenia klimatyzacyjne.

§ 27. 1. Wykonywanie wszelkich prac na pomoście gardzielowym wymaga obecności co najmniej dwóch pracowników.

2. Kontrola urządzeń gardzielowych powinna być przeprowadzana w obecności mistrza i ratownika gazowego.

3. Stanowisko gardzielowych na pomoście powinno być wyposażone w odpowiednią ilość masek z pochłaniaczami tlenku węgla i w koce azbestowe oraz powinno posiadać stałe połączenie telefoniczne.

§ 28. 1. W czasie ręcznego ładowania wsadu do wielkiego pieca obsługa gardzieli powinna znajdować się od strony nawietrznej celem zabezpieczenia się przed działaniem gazów i płomienia. Pozostali pracownicy powinni w tym czasie przebywać w specjalnym schronie, zabezpieczonym przed dostaniem się gazów do jego wnętrza.

2. Z pomostu gardzieli powinny być urządzone co najmniej dwa zejścia.

§ 29. 1. Przeprowadzanie jakichkolwiek prac przy klapach eksplozyjnych w czasie ruchu wielkiego pieca jest zabronione.

2. Naprawa lub uszczelnianie klap eksplozyjnych powinny być dokonywane w obecności mistrza przez co najmniej dwóch pracowników, zaopatrzonych w sprzęt ochrony osobistej (aparaty tlenowe lub maski z dopływem świeżego powietrza).

3. Klapy eksplozyjne powinny posiadać zabezpieczenie przed niespodziewanym wyrzuceniem gorącego koksu na pracowników przy nim zatrudnionych.

4. Pomiar poziomu wsadu w wielkich piecach powinien odbywać się za pomocą sond automatycznie działających. Pomiar poziomu wsadu za pomocą ręcznych sond dozwolony jest tylko w razie konieczności sprawdzenia działania sond automatycznych.

§ 30. Zatrzymywanie wielkiego pieca oraz postępowanie w razie zawiśnięcia wsadu w piecu powinno odbywać się ściśle według ustalonej dla każdego pieca instrukcji i przy zachowaniu niezbędnych środków bezpieczeństwa pracy.

§ 31. Gardzielowy powinien niezwłocznie meldować mistrzowi o każdej zauważonej nieprawidłowości w działaniu urządzenia zasypowego.

§ 32. 1. Hala rozlewnicza powinna posiadać takie wymiary, by można było w niej umieścić rynny do spuszczania surówki i żużla w sposób umożliwiający dogodne i bezpieczne wykonywanie pracy.

2. Hala rozlewnicza powinna posiadać co najmniej dwa wyjścia z poziomu podłogi, które nie powinny być zatarasowane.

3. Urządzenia do obsługi zastawek dla surówki powinny być zmechanizowane.

4. Zastawki powinny być uruchamiane przez pracowników zabezpieczonych przed działaniem żaru i pryskaniem metalu.

§ 33. 1. Wozy do przewozu płynnej surówki i żużla powinny być wyposażone w sprzęgi automatyczne, zderzaki, amortyzatory oraz ochraniacze kół.

2. Pomiędzy wozem do przewozu kadzi a lokomotywą powinien znajdować się wóz ochronny odpowiednio obciążony.

3. Zamocowanie kadzi na podwoziu powinno uniemożliwić przypadkowe jej przechylenie się.

4. Przed każdorazowym użyciem stan kadzi żużlowych i surówkowych powinien być kontrolowany.

5. Kadzie surówkowe i żużlowe powinny być napełniane nie więcej niż 250 mm poniżej górnej ich krawędzi.

6. Jazda na wozach do przewozu kadzi jest zabroniona.

§ 34. 1. Naprawa otworu spustowego oraz wymiana dysz powietrznych i żużlówek może być dokonana tylko na zlecenie i pod kierunkiem mistrza nadzorującego wielki piec.

2. Wymiany dysz powietrznych, żużlówek oraz urządzeń chłodniczych należy dokonywać dopiero po zatrzymaniu biegu wielkiego pieca.

3. Jeżeli w garze znajduje się znaczna ilość surówki i żużla, należy w celu wymiany dysz powietrznych przed zatrzymaniem biegu pieca spuścić surówkę i żużel.

4. Wymiany żużlówki wolno dokonywać tylko po uprzednim spuście surówki.

5. Przy wymianie dysz nie wolno przebywać na wprost otworu dyszowego.

§ 35. 1. Przebijanie otworu spustowego powinno być zmechanizowane.

2. Przed wierceniem otworu surówkowego należy przestrzegać, aby wiertło dostosowane było do długości otworu.

3. Podczas wiercenia otworu spustowego rynny należy przykryć blachą położoną na prętach stalowych. Pracownicy wykonujący tę pracę nie powinni stać w korycie.

4. W czasie spustu przy piecach starej konstrukcji należy umieścić nad otworami spustowymi zasłony ochronne.

5. Otwory spustowe powinny być w czasie manipulacji przed spustem i w czasie spustu należycie oświetlone.

6. Otwór spustowy powinien mieć taką długość, która by zabezpieczała przed nagłym wypryskiem surówki z wielkiego pieca.

§ 36. 1. Przyrządy i narzędzia używane w czasie spustu powinny być przed spustem należycie wysuszone i nagrzane.

2. Używanie niewłaściwych narzędzi przy spuście surówki i żużla jest wzbronione.

3. Rynny, zapory, wyprawy gliniane i inne urządzenia narażone na zetknięcie się z płynną surówką lub płynnym żużlem należy przed spustem dobrze wysuszyć i oczyścić.

4. Do przechodzenia przez rynny powinny być urządzone mostki.

§ 37. 1. Miejsce rozlewania surówki do kokil powinno być niedostępne dla osób nie związanych z obsługą maszyny rozlewniczej.

2. Pomiędzy obsługą urządzenia do przechylania kadzi a pomostem zsuwu gąsek i kabiną sterowniczą maszyny rozlewniczej powinna być urządzona sygnalizacja świetlno - akustyczna umożliwiająca porozumiewanie się przy wykonywaniu poszczególnych czynności.

3. Rynny maszyny rozlewniczej powinny posiadać osłony zabezpieczające pracowników przed rozpryskami surówki.

4. Usuwanie gąsek spod maszyny rozlewniczej powinno się odbywać po unieruchomieniu maszyny.

§ 38. Zabrania się urządzania stanowisk pracy i przejść pod taśmą rozlewniczą.

§ 39. 1. Podstawianie i wyciąganie wagonów kolejowych spod taśmy rozlewniczej powinno być automatycznie sygnalizowane.

2. Wyładunek gąsek z wagonów na składowisko i ze składowiska do wagonów powinien być zmechanizowany.

§ 40. 1. Każda grupa nagrzewnic powinna być obsługiwana co najmniej przez dwóch pracowników.

2. Pracownikom nie zatrudnionym przy obsłudze nagrzewnic dostęp do urządzeń sterowniczych nagrzewnicy jest wzbroniony.

3. Remonty nagrzewnicy powinny się odbywać po jej ostudzeniu, odcięciu gazu i dmuchu oraz po przewietrzeniu i stwierdzeniu, że ilość tlenku węgla wewnątrz nagrzewnicy nie przekracza dopuszczalnych stężeń.

4. Przed wejściem pracowników do nagrzewnicy mistrz lub brygadzista obowiązany jest sprawdzić, czy przewody dla gazu i dmuchu są odłączone od ogólnej sieci i zabezpieczone zaślepkami.

III. Składowiska tworzyw.

§ 41. 1. Wyładunek tworzyw z wagonów na składowiska i załadunek do wagonów-samoopróżniaczy powinien być całkowicie zmechanizowany.

2. Przed przystąpieniem do mechanicznego wyładunku i podczas wyładunku przebywanie obsługi w wagonach jest wzbronione.

§ 42. 1. Praca wywrotnicy powinna być zmechanizowana i zautomatyzowana, a urządzenia sterownicze powinny być tak zbudowane, aby wykluczały możliwość przypadkowego wprowadzenia w ruch mechanizmu napędowego.

2. Podnoszenie lub obracanie wagonów na wywrotnicy może nastąpić tylko wtedy, kiedy obsługujący stwierdzi, że wagon został właściwie zamocowany i ani w nim, ani w jego pobliżu, ani też w zasobnikach nie ma ludzi.

3. Osobom nie zatrudnionym przy obsłudze wywrotnicy wstęp do jej urządzeń jest zabroniony.

§ 43. Zasobniki powinny być zbudowane w sposób zapewniający bezpieczeństwo ich obsługi.

§ 44. Praca obsługi wywrotnicy, zasobników, przenośników lub wagonów kolejowych powinna być tak skoordynowana, aby wykluczała możliwość powstania wypadków.

§ 45. Uśrednianie rud na składowisku tworzyw za pomocą suwnicy, koparki, spycharki lub też innych urządzeń powinno być dokonywane w sposób całkowicie bezpieczny, a w szczególności:

1) pobieranie rudy z kopców (stożków) powinno być tak dokonywane, aby nie tworzyły się zawisy grożące zasypaniem koparki lub pracowników znajdujących się w pobliżu,
2) obsługa spychacza powinna stale kontrolować stan techniczny mechanizmu i hamulców oraz tak wykonywać pracę, aby spychacz nie zsunął się ze składowiska rudy.

§ 46. 1. Składowiska tworzyw oraz kanały wyładowcze i zasobniki powinny być oświetlone zgodnie z obowiązującymi normami.

2. Zabrania się wyładunku wagonów, jeżeli w dolnych zasiekach pod rampą znajdują się pracownicy.

IV. Spiekalnie rud.

§ 47. 1. Przed uruchomieniem urządzeń sortowni należy sprawdzić, czy są one w należytym stanie i czy pracownicy obsługi uprzedzeni zostali o zamierzonym uruchomieniu urządzeń.

2. Przy usuwaniu rudy spod przenośnika kubełkowego będącego w ruchu pracownicy powinni przebywać z boku obudowy.

3. Przewody ślizgowe do transferkarów powinny być zainstalowane w sposób wykluczający możliwość porażenia pracowników prądem elektrycznym oraz powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniem ich przez czerpak suwnicowy.

§ 48. Przed uruchomieniem urządzeń stacji mieszankowej należy za pomocą sygnału zawiadomić pracowników obsługi stacji o zamierzonym uruchomieniu przenośników taśmowych lub ślimaków mieszankowych.

§ 49. Podczas zsypywania się materiału z talerzy podajnikowych na taśmę przenośnika materiał na talerzach, w szczególności spiek zwrotny, należy zwilżać wodą.

§ 50. 1. Poszczególne kondygnacje spiekalni powinny być szczelnie obudowane, aby pył z jednego pomieszczenia nie mógł przedostać się do innych pomieszczeń.

2. Urządzenia mechaniczne zasysające gaz i pył w spiekalni oraz urządzenia wentylacyjne powinny być codziennie kontrolowane.

3. Miejsca powstawania pyłu powinny być obudowane, a powstające tam pyły odprowadzane do urządzeń filtrujących.

4. Urządzenia filtrujące, jak multicyklony i cyklony, powinny być bieżąco opróżniane.

V. Instalacja przewodów gazu wielkopiecowego.

§ 51. Zabrania się instalowania nowych przewodów gazowych w kanałach podziemnych.

§ 52. 1. Istniejące przewody gazowe prowadzone pod ziemią powinny być umieszczone w kanałach murowanych, przewietrzanych i oświetlonych.

2. Wymiary kanałów powinny zapewniać dogodne i bezpieczne wejście oraz poruszanie się w nich.

3. Wejście do kanałów osobom nie upoważnionym jest zabronione.

4. Przewody gazowe powinny mieć dogodny i bezpieczny dostęp w celu ich kontroli i naprawy oraz powinny być oznaczone kolorem rozpoznawczym.

§ 53. 1. Dostęp do zaworów bezpieczeństwa przewodów gazowych powinien być zapewniony za pomocą stałych schodów.

2. Prowadnice zaworów zasuwowych poziomych powinny być utrzymywane w stanie pełnej sprawności technicznej i wolne od zanieczyszczeń, a w chłodnej porze roku wolne od lodu.

§ 54. 1. W miarę technicznych możliwości w instalacji gazowej należy stosować przede wszystkim zamknięcia wodne.

2. Zamknięcia wodne powinny posiadać instalację umożliwiającą uzupełnianie wody w misach, a w uzasadnionych przypadkach powinny być zaopatrzone w urządzenia podgrzewające parowe lub wodne, celem zapobieżenia zamarzaniu wody w zamknięciach.

3. Zamknięcia wodne powinny być w miarę technicznej możliwości umieszczone na zewnątrz budynków.

4. Zamknięcia wodne znajdujące się w budynkach powinny być wydzielone i obudowane; obudowa powinna wykluczyć możliwość przedostawania się gazu do wnętrza budynków. Pomieszczenie zamknięcia wodnego powinno posiadać kominek umożliwiający ulatnianie się gazu na zewnątrz budynku. Kurki instalacji wodnej powinny znajdować się na zewnątrz pomieszczenia.

§ 55. Wpuszczenie gazu do przewodów powinno być poprzedzone przedmuchaniem tych przewodów parą wodną przy otwartych klapach.

§ 56. 1. W czasie eksploatacji instalacji gazowej zabrania się otwierania otworów do czyszczenia i zbliżania się do nich z otwartym płomieniem. Włazy lub zawory bezpieczeństwa mogą być otwierane, zamykane, zamocowywane lub obciążane wyłącznie za zezwoleniem mistrza oddziałowego.

2. Zabrania się pracownikom gromadzenia się w pobliżu czynnej instalacji gazowej, jeżeli nie jest to związane z obsługą tej instalacji.

3. Dla zapobieżenia wybuchowi gazu w razie spadku ciśnienia gazu w przewodach należy zmniejszyć dopływ gazu do kotłów lub do instalacji gorącego powietrza do chwili, gdy w przewodach przywrócone zostanie normalne ciśnienie gazu. Spadek ciśnienia w przewodach gazowych powinien być automatycznie sygnalizowany.

§ 57. 1. Urządzenia gazowe powinny być zaopatrzone we wskaźniki ciśnienia zainstalowane w widocznych miejscach.

2. Kierownictwo zakładu powinno ustalić najniższe dopuszczalne ciśnienia w przewodach gazowych.

§ 58. 1. Prace wykonywane przy przewodach gazowych i urządzeniach oczyszczających, takie jak np. przebudowa, naprawa i oczyszczanie, mogą być wykonywane jedynie pod kierunkiem odpowiedzialnego pracownika dozoru, a także w obecności osoby przeszkolonej w zakresie ratownictwa gazowego.

2. Prace, o których mowa w ust. 1, mogą być rozpoczęte dopiero po całkowitym zamknięciu dopływu gazu i otwarciu wszystkich otworów do czyszczenia, zaworów bezpieczeństwa oraz zamknięć wodnych i po przedmuchaniu przewodów gazowych parą wodną oraz po sprawdzeniu, że przewody gazowe są ostudzone i dostatecznie przedmuchane.

3. Kontrola stanu przewodów gazowych należy do pracowników odpowiedzialnych za gospodarkę gazową.

4. Przy pracach, o których mowa w ust. 1, należy możliwie często zmieniać pracowników. Osoby nie wykonujące tych prac nie powinny mieć dostępu do miejsca ich wykonywania.

5. Pracownikom wykonującym pracę w przewodach gazowych, w oczyszczaczach i innych miejscach, w których występuje niebezpieczeństwo zatrucia gazem, należy zapewnić możność przekazywania w razie potrzeby sygnałów alarmowych osobom nadzorującym ich pracę.

§ 59. Pracownicy wykonujący pracę w pomieszczeniach, komorach, aparatach, kanałach i innych miejscach, w których istnieje możliwość wydzielania się gazu lub jego gromadzenia się, powinni być wyposażeni w sprzęt ochrony osobistej i przenośne lampy bezpieczeństwa.

VI. Stalownie.

§ 60. 1. Składowiska wsadu powinny być zaopatrzone w suwnice z elektromagnesami lub chwytakami.

2. Urządzenie stałych stanowisk pracy lub stałych przejść pod linią jazdy suwnic z elektromagnesami jest niedozwolone.

3. Dla każdego materiału na składowisku wsadu powinny być przeznaczone oddzielne miejsca,

przy czym dla materiałów sypkich i o własnościach niemagnetycznych należy urządzić zasobniki i doły wsadowe, dla materiałów zaś w kawałkach lub dla materiałów o własnościach magnetycznych należy urządzić zasieki.

4. W ciemnej porze doby składowiska powinny być oświetlone zgodnie z obowiązującymi normami.

5. Na terenie składowiska mogą przebywać wyłącznie pracownicy tam zatrudnieni.

§ 61. Złom powinien być składany w ten sposób, aby pomiędzy szczytem zwału a dolnym poziomem mostu suwnicy oraz dolną krawędzią kosza suwnicy odległość wynosiła co najmniej 1 m.

§ 62. 1. Czadnice powinny się mieścić na otwartym powietrzu pod dachem.

2. Czadnice o automatycznym załadunku węgla mogą się mieścić w zamkniętych pomieszczeniach posiadających sprawnie działającą wentylację.

3. Czadnice powinny być zaopatrzone w stale działającą aparaturę do mierzenia ciśnienia powietrza, pary i gazu oraz temperatury mieszanki pary z powietrzem.

4. Na pomostach czadnic powinna być urządzona sygnalizacja świetlno-akustyczna.

5. Zasilanie wentylatorów czadnic powinno odbywać się z dwóch niezależnych od siebie źródeł prądu elektrycznego.

6. Wzierniki i otwory do przegrzebywania, przebijania i mieszania węgla powinny mieć ochronne urządzenie przeciwdziałające wydzielaniu się gazów.

§ 63. 1. Eksploatacja czadnic powinna być prowadzona w sposób zapobiegający zawisaniu żużla.

2. Jeżeli w czadnicy nastąpi zawiśnięcie żużla, należy je usunąć w sposób bezpieczny dla obsługi.

3. Zatrzymywanie i uruchamianie czadnic powinno się odbywać tylko w obecności mistrza lub przodownika czadnic po uprzednim zawiadomieniu kierownika zmianowego.

4. W zamknięciach wodnych czadnic powinna znajdować się stale woda sięgająca do przepisanego poziomu. Dopływ wody do zamknięć wodnych powinien być regulowany samoczynnie.

5. Przegrzebywanie, przebijanie, jak również mierzenie poziomu węgla w czadnicach powinno być dokonywane przez pracowników zaopatrzonych w sprzęt ochrony osobistej.

§ 64. 1. Przy oczyszczaniu i remoncie przewodów gazowych powinna być obecna służba ratownictwa gazowego.

2. Pracownicy przebywający w przewodach lub kanałach gazowych powinni mieć zapewnioną sygnalizację dla porozumienia się z bezpośrednim dozorem.

§ 65. 1. Pomosty dla obsługi mieszalników powinny być tak usytuowane, aby obsługa mogła dogodnie obserwować przebieg pracy mieszalnika i była chroniona przed odpryskami metalu

2. Z pomostu mieszalnika powinny prowadzić co najmniej dwa dogodne zejścia.

3. Kabina sterownicza mieszalnika powinna być tak usytuowana, aby zapewniała obsłudze dobrą widoczność.

4. Mieszalniki powinny posiadać sygnalizację świetlno-akustyczną.

5. Przed wlewaniem lub wylewaniem surówki należy dać sygnał ostrzegawczy.

6. Osobom spoza obsługi mieszalnika nie wolno przebywać w jego obrębie podczas wlewania i wylewania surówki.

7. Prace przy sterowaniu mieszalnikiem może wykonywać tylko pracownik do tego upoważniony.

8. Mieszalnik wolno przechylać tylko do oznaczonej pozycji.

9. Mieszalnik powinien być zaopatrzony w wyłączniki krańcowe.

§ 66. Jeżeli podczas wylewania surówki nastąpi przerwa w dopływie prądu elektrycznego, mieszalnik należy doprowadzić do położenia normalnego.

§ 67. 1. W chłodnej porze roku dla przeciwdziałania przenikaniu zimnego powietrza na gorące stanowiska pracy w stalowniach należy stosować zamykane bramy, przedsionki, zasłony z ciepłego powietrza lub lekkie przenośne parawany.

2. Dla ochrony załogi pieców przed nadmiernym promieniowaniem ciepła należy stosować chłodzone zasłony okien wsadowych oraz inne zasłony wodne lub powietrzne.

§ 68. 1. Żużel powinien być zlewany do kadzi lub do mis żużlowych.

2. W stalowniach, w których nie ma technicznej możliwości stosowania kadzi żużlowych, zezwala się na zlewanie żużla do dołów żużlowych.

§ 69. 1. Przed zmianą kierunku gazu (rewersją) wytapiacz powinien ostrzec odpowiednim sygnałem osoby znajdujące się przy piecu i pod podestem pieca.

2. W zamknięciach wodnych urządzenia rozrządczego (fortera) ilość wody powinna być stale uzupełniana do oznaczonego poziomu.

3. Wszystkie nieszczelności urządzeń rozrządczych (forterów), przewodów i pieców, przez które wydobywa się gaz, należy natychmiast uszczelniać.

§ 70. 1. Wsadzarki powinny być zaopatrzone w sygnały dźwiękowe oraz z tyłu i z boków w czerwone światła ostrzegawcze.

2. Okienka wsadzarek powinny być zaopatrzone w odpowiednie siatki druciane.

§ 71. Narzędzia do obsługi pieca, jak haki, drągi, łopaty itp., należy przechowywać w wyznaczonych miejscach. Nie wolno używać narzędzi niewłaściwych i uszkodzonych.

§ 72. Koryta wsadowe (multy) powinny posiadać otwory w dnach dla zabezpieczenia przed zbieraniem się w nich wody deszczowej i powinny być utrzymywane w należytym stanie.

§ 73. 1. Zabrania się ładowania materiałów oblodzonych i wilgotnych do pieców, w których znajduje się stal lub żużel w stanie ciekłym.

2. Ładowanie do pieców materiałów, które mogłyby spowodować wybuch w piecu, oraz materiałów zawierających ołów jest zabronione.

§ 74. 1. W razie uszkodzenia otworu spustowego, trzonu, ścian lub sklepienia pieca ładowanie do niego wsadu jest zabronione.

2. Naprawy bieżące sklepienia pieca mogą być dokonywane tylko z pomostów ochronnych.

§ 75. 1. Miejsca i urządzenia służące do zlewania żużla lub stali powinny być suche.

2. Po przepaleniu otworu spustowego butle z tlenem należy usunąć w bezpieczne miejsce.

3. Podczas ściągania żużla, zalewania surówki, spustu stali i żużla powinny być dawane sygnały ostrzegawcze.

§ 76. 1. Łatwo dostępne znajdujące się pod napięciem części pieców elektrycznych powinny być osłonięte oraz pomalowane na kolor przewidziany obowiązującymi normami i zaopatrzone w odpowiednie tablice ostrzegawcze.

2. Kółka do ręcznej regulacji elektrod powinny być uziemione. Obsługujący powinien stać na suchej podłodze wykonanej z materiałów dielektrycznych.

3. Piece elektryczne powinny być uziemione.

4. Elektryczne piece łukowe powinny posiadać urządzenia do mechanicznego załadunku wsadu oraz urządzenia chłodzące i urządzenia odpylające uruchamiane w odpowiednim okresie wytopu.

§ 77. 1. W czasie roztapiania wsadu pracownicy nie powinni znajdować się naprzeciw drzwi wsadowych pieca.

2. Dla zabezpieczenia pracowników przed płomieniem lub rozpryskami należy ustawiać osłony naprzeciw drzwi wsadowych.

§ 78. 1. Włączanie, wyłączanie i przełączanie prądu przy piecach elektrycznych dozwolone jest tylko osobom do tego upoważnionym. Należy unikać wyłączania pieca przed podniesieniem elektrod i zgaszeniem łuku elektrycznego.

2. Przechylanie pieca podczas spustu nie powinno przekraczać ustalonych granic.

3. Obsługa pieca powinna używać narzędzi z uchwytami izolowanymi.

§ 79. 1. Powiększenie pojemności kadzi przez zamurowanie wylewu jest zabronione.

2. Przed podstawieniem kadzi pod rynnę spustową należy sprawdzić jej wymurowanie, właściwe dopasowanie żerdzi zatyczkowej, zatyczki i wylewu oraz wysuszenie.

3. Kadzie powinny mieć odpowiednie zaciski (zapadki oporowe) zapobiegające przypadkowemu przechyleniu.

4. Podstawienie kadzi pod rynnę przed spustem powinno być dokonane tak, aby strumień trafił na jej dno, a nie na ścianę lub żerdź zatyczkową.

5. Czopów kadzi nie wolno polewać wodą ani oczyszczać palnikiem.

6. Czopy kadzi należy sprawdzać w ustalonych okresach.

7. Doły służące do ustawienia w nich kadzi rozlewniczych powinny być zaopatrzone w przenośne poręcze.

§ 80. Rozlewanie stali może być rozpoczęte po uprzednim usunięciu z kadzi zastygłej warstwy stali lub żużla.

§ 81. 1. Wyburzanie, remont i suszenie kadzi powinno odbywać się w wydzielonych do tego celu miejscach.

2. Kadź może być remontowana dopiero po jej ochłodzeniu. Wejście do kadzi, w której pozostały wiszące części wymurowania lub skrzepy, jest zabronione.

§ 82. 1. Kabiny kierowców wozów rozlewniczych powinny być ochronione daszkiem i zaopatrzone w okna z szybami i siatkami ochronnymi.

2. Wozy rozlewnicze powinny posiadać urządzenia sygnalizacyjne.

§ 83. 1. Stałe urządzenia do smarowania lub natryskiwania wlewnic powinny znajdować się poza halą lejniczą. W wyjątkowych przypadkach natryskiwanie lub smarowanie pojedynczych wlewnic może się odbywać w hali lejniczej.

2. Oczyszczanie i smarowanie wlewnic powinno być w miarę możliwości zmechanizowane.

3. Smarowanie wlewnic powinno być wykonane dopiero po ich ostygnięciu do temperatury około 80°C.

4. Przygotowanie smoły do smarowania wlewnic powinno się odbywać w specjalnie na ten cel przeznaczonym pomieszczeniu.

5. Ręczne oczyszczanie i smarowanie wlewnic zawieszanych lub stojących jest niedozwolone.

§ 84. 1. Wlewnice powinny być układane w pozycji leżącej w stosy nie wyższe niż 2 m, w wyznaczonym na ten cel miejscu.

2. Wlewnice okrągłe należy układać w sposób zabezpieczający przed ich stoczeniem się.

3. W każdym stosie powinny znajdować się tylko wlewnice jednego wymiaru i typu.

4. Wlewnice, leje syfonowe, nadstawki i płyty odlewnicze powinny posiadać dostateczną ilość czopów lub innych uchwytów.

5. Wlewnice i leje uszkodzone bądź z uszkodzonymi uchwytami powinny być wycofane z użytku.

6. Przy podnoszeniu i ustawianiu płyt, wlewnic, lejów, nadstawek itp. poprawianie haków bezpośrednio rękami jest zabronione.

§ 85. 1. Doły odlewnicze powinny posiadać wentylację nawiewną chłodzącą.

2. Krawędzie dołów odlewniczych powinny być wyłożone płytami stalowymi.

3. Przechodzenie przez dół odlewniczy po wlewnicach jest zabronione. Do przechodzenia należy urządzić specjalne pomosty.

4. Zejścia do dołów odlewniczych powinny posiadać schodki.

§ 86. 1. Części suwnicy narażone na bezpośrednie działanie płomieni lub odprysków metalu powinny być osłonięte.

2. Do suwnicy z zawieszoną napełnioną kadzią nie powinny zbliżać się sąsiednie suwnice.

3. Przebywanie pracowników w dole odlewniczym podczas odlewania jest zabronione.

4. Polewanie wodą dołów odlewniczych w czasie odlewania jest zabronione.

§ 87. 1. Usuwanie żużla z dołów kadzi lub mis dopuszczalne jest po stwierdzeniu jego skrzepnięcia.

2. Opróżnianie kadzi i mis żużlowych powinno odbywać się w specjalnie przeznaczonym do tego celu miejscu poza halą lejniczą.

§ 88. 1. Wyciągania wlewków z wlewnic należy dokonywać za pomocą suwnic striperowych

lub suwnic z odpowiednimi urządzeniami do ściągania wlewnic. Wybijanie wlewków przez uderzenia wlewnicą lub wlewkiem o inne przedmioty jest zabronione.

2. Przebywanie pracowników obok zespołu wlewnic podczas zdejmowania pokryw jest zabronione.

3. Usuwanie gorących wlewków z płyt odlewniczych powinno być dokonywane za pomocą kleszczy.

4. Chwytaki kleszczy do przenoszenia wlewków powinny posiadać ostre kły.

5. Odbijanie korzeni z wlewków zawieszonych jest zabronione.

6. Wlewki powinny być na bieżąco usuwane z hali odlewniczej.

7. Korzenie i inne odpadki metalowe powinny być transportowane na składowiska w specjalnych skrzyniach z uchwytami lub w korytach wsadowych.

VII. Spadarki (kafary).

§ 89. 1. Teren spadarek powinien być ogrodzony, a przed ogrodzeniem powinny być umieszczone tablice ostrzegawcze z napisem: „Rozbijanie złomu; wstęp na teren wzbroniony".

2. Obudowa spadarek powinna sięgać co najmniej 2/3 wysokości podnoszenia kuli. Obudowa ta powinna w pełni chronić przed wydobywaniem się odłamków na zewnątrz.

3. Spadarki powinny posiadać sygnalizację porozumiewawczą i ostrzegawczą. Podnoszenie i opuszczanie kuli spadarki jest dozwolone po uprzednim daniu odpowiedniego sygnału.

4. Kabina suwnicowego powinna być zabezpieczona przed odłamkami.

5. Pomieszczenia spadarek powinny być w czasie pracy oświetlone.

6. Wejście do pomieszczenia spadarki powinno być labiryntowe i pokryte od góry.

7. Obok spadarek powinny być urządzone schrony zapewniające bezpieczne przebywanie w nich pracowników podczas rozbijania złomu.

§ 90. Do transportu i układania złomu na płycie spadarki należy używać elektromagnesu lub innych urządzeń mechanicznych. Używanie do tego celu liny przeznaczonej do podnoszenia kuli jest zabronione.

§ 91. Rozbijanie złomu, zawierającego materiały wybuchowe i niebezpieczne, jest zabronione.

§ 92. Urządzenia spadarkowe powinny być eksploatowane zgodnie z ich budową i przeznaczeniem.

VIII. Walcownie i ciągarnie.

§ 93. 1. Piece grzewcze walcowni powinny być tak rozmieszczone, aby pracownicy zatrudnieni przy ich obsłudze nie byli narażeni na niebezpieczeństwo wypadków, mogących powstać w czasie walcowania.

2. W razie konieczności przeglądu lub naprawy gorącego sklepienia pieca, na uzbrojenie i części konstrukcyjne pieca powinny być nałożone metalowe pomosty z poręczami.

3. Wchodzenie bezpośrednio na sklepienia pieców grzewczych będących w ruchu lub nie ostudzonych jest zabronione.

4. Dla ochrony pracowników przed promieniowaniem cieplnym podczas pracy pieców grzewczych należy stosować osłony i inne urządzenia ochronne.

5. Żużel należy spuszczać do suchych skrzyń lub wózków.

6. Nie wolno transportować żużla nie skrzepniętego.

7. Nośność ręcznych wózków żużlowych nie powinna przekraczać 100 kg.

8. Ręczne przewracanie (kantowanie) wlewków powinno się odbywać na sygnał dany przez starszego piecowego.

§ 94. Podłoga przed walcarkami i za walcarkami oraz przy piecach grzewczych powinna być wykonana z płyt żeliwnych lub stalowych szczelnie dopasowanych. Pozostały teren hali walcowni powinien posiadać równą i twardą nawierzchnię.

§ 95. 1. Przejście przez miejsca, w których wykonuje się czynności związane z walcowaniem, powinno odbywać się po mostkach.

2. W razie wykonywania w danym miejscu czynności niebezpiecznych należy stosować przenośne tablice ostrzegawcze.

§ 96. 1. Zespół walcarek wzajemnie od siebie zależnych powinien być w zasadzie napędzany jednym systemem i z jednego źródła.

2. W walcowniach, w których stosuje się różne systemy napędowe dla zespołu walcarek, w razie nagłego unieruchomienia jednego systemu napędowego, pozostałe systemy napędowe powinny być wyłączane równocześnie i w sposób automatyczny.

3. Stanowisko maszynisty napędu walcarek powinno być tak umieszczone, aby maszynista mógł obserwować pracę walcarek.

4. Pomiędzy stanowiskiem maszynisty a obsługą walcarek powinna być urządzona sygnalizacja świetlno-akustyczna.

5. Uruchomienie silnika może nastąpić jedynie po otrzymaniu na to zgody obsługi walcowni i po daniu sygnału ostrzegawczego.

6. Silniki walcarek powinny posiadać urządzenia sygnalizujące przekroczenie dopuszczalnej ilości obrotów.

7. Koła zamachowe walcarek powinny posiadać urządzenia rozruchowe.

§ 97. 1. Przeciążanie walcarek jest zabronione. Walcarki powinny być zabezpieczone przed przeciążeniem.

2. Konstrukcja klatek walców powinna umożliwiać szybką i dogodną wymianę walców oraz łatwą i bezpieczną ich regulację.

3. Wystające końce walców powinny być osłonięte.

4. Walce nie pracujące, a będące w ruchu, powinny być osłonięte z obu stron.

5. Dokonywanie wymiany osprzętu oraz naprawa urządzeń walcowniczych w czasie ruchu walcarek jest zabroniona.

6. Każda klatka walców powinna być wyposażona w prawidłowy osprzęt walców, składowany w regałach lub w innym wyznaczonym miejscu.

7. Walcarki o napędach indywidualnych powinny być wyłączane przez obsługę przed każdorazowym opuszczeniem stanowiska pracy.

§ 98. 1. Ręczne wprowadzanie prętów do walców może odbywać się jedynie przy prędkości obwodowej walców nie przekraczającej 10 m/sek. Przy prędkości walcowania powyżej 6 m/sek należy umieszczać przed walcami grzebień lub inne urządzenie zapewniające prawidłowe wprowadzanie prętów.

2. Dla ochrony pracowników przed wybiciem pręta z prowadnicy należy stosować odpowiednie osłony.

3. Przy walcarkach powinny znajdować się zbiorniki z wodą do chłodzenia narzędzi.

4. Narzędzia walcownicze powinny być przechowywane tylko w miejscach do tego wyznaczonych.

§ 99. Do obsługi walcarki posiadającej 3-żyłowy system walcowania powinno być przydzielonych co najmniej dwóch pracowników, natomiast przy systemie ponad 3-żyłowym co najmniej trzech pracowników.

§ 100. 1. Przy walcowaniu w pętle drutu i taśmy należy stosować podziemne kanały pętlowe (wybiegi) o odpowiedniej długości i właściwym kącie nachylenia, a od strony wprowadzania prętów należy wbudować stalowe słupki zabezpieczające obsługę. Pracownicy powinni pozostawać między tymi słupkami a klatkami walcarek.

2. Przy walcowaniu w pętle należy stosować oprowadnice do automatycznego wprowadzania walcowanego materiału do wykrojów. Pomiędzy oprowadnicami powinny być ochrony pługowe.

3. Dla ochrony pracowników zatrudnionych przy sąsiednich walcarkach należy stosować osłony o odpowiedniej wysokości.

§ 101. 1. Przy walcowaniu drutu, stali taśmowej i podobnych materiałów należy stosować mechaniczne zwijarki.

2. Materiały walcowane powinny być składane w miejscu na to przeznaczonym. Odcięte końce wyrobów oraz inne odpadki powinny być bieżąco usuwane z walcowni.

§ 102. Walce zapasowe powinny być przechowywane w stojakach w miejscu na to przeznaczonym. W razie przejściowego składania walców na podłodze, powinny one być ułożone w jedną warstwę i podklinowane.

§ 103. 1. Nożyce, prostownice, prasy i piły powinny posiadać urządzenia mechaniczne do przesuwania materiału. Do usuwania odpadków z nożyc powinny być stosowane spychacze lub inne urządzenia mechaniczne.

2. Tarczę piły tnącej na gorąco należy kontrolować przed każdym rozpoczęciem pracy i co najmniej raz w ciągu zmiany.

§ 104. Obcinarki powinny posiadać urządzenia, uniemożliwiające wyrzucanie ciętych przedmiotów w stronę stanowisk pracy.

§ 105. Zamocowanie przedmiotów w uchwycie ciągarki powinno zabezpieczać przed wyskoczeniem tych przedmiotów w czasie przeciągania.

§ 106. 1. Bębny do ciągnienia drutu powinny być zaopatrzone w przyrządy służące do natychmiastowego ich wyłączenia.

2. Napędy ciągarek powinny być osłonięte, a otwory i kanały napędowe przykryte.

3. Jeśli średnica przeciąganego drutu przekracza 2,5 mm, należy umieszczać między bębnami osłony ochronne, zabezpieczające przed skaleczeniem w przypadku zerwania się drutu.

4. Po sygnale rozpoczęcia pracy i uruchomieniu silnika lub włączeniu napędu nie wolno przystępować do naprawy lub do smarowania ciągarki.

5. Usuwanie z bębna kręgów drutu o wadze powyżej 30 kg powinno się odbywać przy użyciu urządzeń mechanicznych.

6. Smarowanie drutu podczas ciągnienia powinno być dokonywane za pomocą odpowiednich przyrządów.

§ 107. 1. Pomieszczenie wytrawialni powinno być oddzielone od innych pomieszczeń.

2. Podłogi i ściany w wytrawialniach powinny być wykonane z materiałów łatwo zmywalnych. Podłogi powinny posiadać odpowiednie nachylenia w kierunku kanałów ściekowych.

3. Wanny trawialne powinny być wyłożone materiałami kwasoodpornymi, a ich brzegi powinny być wysokie co najmniej na 1,10 m od poziomu podłogi.

§ 108. Zanurzanie i wyciąganie przedmiotów z wanien powinno odbywać się za pomocą urządzeń mechanicznych.

§ 109. Temperatura roztworu kwasu solnego w otwartych wannach nie powinna przewyższać 35°C, a roztworu kwasu siarkowego 70°C.

§ 110. Niezależnie od ogólnej wentylacji powinny być stosowane miejscowe wyciągi oparów znad wanien.

§ 111. 1. Rozładunek kwasu z cystern kolejowych do zbiorników powinien się odbywać przy pomocy pomp.

2. Dostarczanie kwasów do wanien powinno się odbywać w zasadzie za pomocą rurociągów kwasoodpornych.

3. Kurki przy wannach powinny być tak usytuowane, aby przy ich otwieraniu nie mogło nastąpić poparzenie kwasami pracowników.

§ 112. Ścieki z wytrawialni powinny być całkowicie neutralizowane przed ich wypuszczeniem do ogólnej sieci kanalizacyjnej.

§ 113. 1. Tereny składowisk materiałów wsadowych walcowni, kuźni i prasowni powinny być równe i posiadać twardą nawierzchnię.

2. Wlewki i półwyroby powinny być układane w stosy na metalowych podkładach.

3. Pomiędzy rzędami stosów powinny być zachowane wolne przejścia o szerokości co najmniej 2,50 m.

4. Wysokość stosów na składowiskach przy ręcznym zapinaniu materiałów podnoszonych suwnicą nie może przekraczać 1,85 m.

5. Materiały przenoszone suwnicą z elektromagnesem lub z automatycznymi kleszczami powinny być układane w stosy zapewniające ich całkowitą stateczność.

6. Wlewki przeznaczone do walcowania należy układać w stosy warstwami, tak aby warstwy wlewków o grubszych końcach były układane na przemian z warstwami o cieńszych końcach. W po-

szczególnych stosach należy układać wlewki o jednakowym kształcie i wymiarach.

7. Wysokość stosów wlewków okrągłych nie powinna przekraczać 2 m. Stosy wlewków okrągłych powinny posiadać zabezpieczenia przed stoczeniem się wlewków.

8. Miejsca pod suwnicami elektromagnesowymi powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający przechodzenie i przebywanie ludzi w zasięgu pracy elektromagnesu.

§ 114. Transport wlewków, kęsisk i blachy powinien być zmechanizowany.

§ 115. 1. Taśmy stalowe powinny być składane w kręgach związanych co najmniej w dwóch miejscach.

2. Kręgi taśm należy składać w stosy o wysokości nie przekraczającej 2 m i w taki sposób, aby końce taśm były zwrócone do wnętrza stosów.

IX. Kuźnie i prasownie.

§ 116. 1. Kuźnie i prasownie powinny posiadać urządzenia do usuwania spalin i dymu.

2. Podłoga wokół młotów, pras i pieców powinna posiadać nawierzchnię z grubej blachy lub z płyt żeliwnych, chroniącą od pośliźnięcia. Płyty powinny być ułożone równo i przylegać do siebie. Pozostały teren koło kuźni i prasowni powinien posiadać równą i twardą nawierzchnię.

§ 117. 1. Piece i ogniska kowalskie, kowadła i młoty powinny być tak rozmieszczone, aby pracownicy nie byli narażeni na nadmierne promieniowanie ciepła.

2. Przy stanowiskach pracy należy przewidzieć specjalne miejsca do składania gorących materiałów, odkuwek i odpadków.

§ 118. 1. Podczas pracy młotów i pras nie wolno dokonywać ich napraw oraz smarowania.

2. Kliny mocujące kowadła i matryce nie mogą wystawać na zewnątrz. Głowy klinów nie powinny posiadać rozklepów.

§ 119. 1. Do transportu przedmiotów o wadze ponad 20 kg przy piecach, ogniskach kowalskich, prasach i młotach powinny być stosowane urządzenia mechaniczne.

2. Urządzenia mechaniczne do transportu przy młotach i prasach do swobodnego kucia powinny być tak skonstruowane, aby umożliwiły obracanie zawieszonych przedmiotów dookoła osi.

§ 120. 1. Przy kuciu wolno używać wyłącznie kleszczy, których szczęki posiadają kształty zapewniające należyte uchwycenie i zamocowanie przedmiotów.

2. Kleszcze powinny posiadać komplety nasuwek stalowych lub pierścieni do mocnego uchwycenia obrabianych przedmiotów różnej wielkości.

§ 121. 1. Sterowanie młotem lub prasą powinno być dokonywane w taki sposób, aby sterujący mógł obserwować uderzenia lub nacisk i był zabezpieczony przed promieniowaniem ciepła oraz przed odpryskami żużla lub zgorzeliny.

2. Ruchome części młota lub prasy powinny być osłonięte.

3. Młoty lub prasy o wspólnym napędzie powinny posiadać urządzenia do ich wyłączania oraz hamulce.

4. Przy młotach i prasach przeznaczonych do produkcji masowej należy stosować urządzenia do automatycznego podsuwu.

§ 122. 1. Przy młotach parowych i powietrznych odgałęzienia przewodów młota powinny posiadać odpowiednie zawory odcinające, umieszczone pomiędzy przewodem głównym a młotem. Odgałęzienie powinno być umieszczone na najwyższym punkcie przewodu głównego.

2. Przy młotach powinny być zainstalowane urządzenia do zatrzymywania bijaka młota na określonej wysokości nad kowadłem, uniemożliwiające nagły spadek bijaka.

3. Podczas pracy przy matrycy dolnej bijak powinien być podparty.

4. Przed rozpoczęciem pracy kowadło, bijak oraz tłoczysko powinny być ogrzane do temperatury od 50° do 200°C.

5. Cięcie na zimno materiałów pod młotem jest zabronione.

§ 123. 1. Ręczne prasy śrubowe powinny posiadać osłony zabezpieczające drogę ruchu ramion prasy.

2. Pedały do uruchamiania pras powinny być osłonięte.

§ 124. 1. W pomieszczeniach akumulatorów hydraulicznych nie należy instalować żadnych innych maszyn.

2. W razie umieszczenia akumulatora w kącie hali młotowni lub prasowni należy go odgrodzić barierą lub kratą.

§ 125. 1. Akumulatory powinny być zaopatrzone w oddzielne zawory bezpieczeństwa.

2. Położenie obciążników akumulatorów powinno być widoczne z miejsca roboczego przy prasie lub młocie.

3. Akumulatory ciężarowe powinny być wyposażone w urządzenia zapobiegające przepełnieniu akumulatora wodą oraz awariom w przypadku rozerwania rurociągu łączącego akumulator z pompą lub pęknięcia rurociągu łączącego akumulator z prasą.

§ 126. Wymiana uszczelnień w akumulatorze wysokiego ciśnienia i w rurach, jak również naprawa akumulatorów i sieci dozwolone są po unieruchomieniu stacji ciśnieniowej i sprawdzeniu, że w remontowanym urządzeniu nie ma nadciśnienia.

X. Przepisy higieniczno-sanitarne i opieka lekarska.

§ 127.W pobliżu stanowisk pracy o bardzo silnym promieniowaniu ciepła należy urządzić miejsca zaopatrzone w ławki z oparciem, ochronione od promieniowania i posiadające dopływ świeżego powietrza o temperaturze pokojowej, dla chwilowego wypoczynku pracowników.

§ 128. 1. We wszystkich zakładach pracy, gdzie występują zagrożenia gazowe, powinny być zorganizowane służby ratownictwa gazowego wyposażone w odpowiedni sprzęt ratowniczy.

2. Na stanowiskach niebezpiecznych pod względem gazowym powinny być wywieszane instrukcje określające czynności, które należy wykonywać w maskach lub w aparatach tlenowych.

§ 129. 1. Przyjmowanie pracowników do pracy w hutach powinno odbywać się na podstawie orzeczenia lekarskiego o zdolności do pracy na danym stanowisku.

2. Pracownicy zatrudnieni w hutach powinni podlegać okresowym badaniom lekarskim, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

3. Pracownicy, u których stwierdzono objawy choroby zawodowej, powinni być przesunięci na stałe lub czasowo do innej pracy, przy której nie występuje zagrożenie chorobą zawodową.

XI. Przepisy końcowe.

§ 130. Przepisy rozporządzenia powinny być podane do wiadomości pracowników przez wywieszenie w pomieszczeniach pracy w widocznym miejscu tekstu rozporządzenia lub odpowiednich wyciągów z niego i utrzymywanie ich stale w stanie czytelnym.

§ 131. Kierownictwa hut opracują na podstawie rozporządzenia szczegółowe instrukcje dla poszczególnych stanowisk pracy i doręczą je pracownikom za pokwitowaniem.

§ 132. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Ciężkiego: *F. Waniołka*

37

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

z dnia 19 stycznia 1962 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyjęć na zaoczne studia zawodowe w wyższych szkołach rolniczych.

(Dziennik Ustaw z dnia 2 lutego 1962 r. Nr 7, poz. 34)

(Wyciąg)

Na podstawie art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkołach wyższych (Dz. U. Nr 68, poz. 336) zarządza się, co następuje:

§ 1. O przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych na wydziałach rolniczych w wyższych szkołach rolniczych mogą ubiegać się osoby, które:

1) posiadają świadectwo dojrzałości lub równorzędne świadectwo ukończenia szkoły średniej stopnia licealnego ,
2) przepracowały bezpośrednio w produkcji rolnej co najmniej 3 lata, w szczególności:
   a) w państwowych gospodarstwach rolnych,
   b) w spółdzielniach produkcyjnych,
   c) w służbie instruktażowo-oświatowej w rolnictwie,
3) zostały skierowane na studia zaoczne przez zakład pracy,
4) nie przekroczyły 45 lat życia,
5) złożyły z wynikiem pomyślnym egzamin wstępny.

§ 2. O przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych na wydziały leśne w wyższych szkołach rolniczych mogą ubiegać się osoby, które odpowiadają warunkom wymienionym w § 1 pkt 1, 3, 4 i 5, a nadto przepracowały w administracji leśnej co najmniej 3 lata.

§ 3. O przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych na wydziale melioracji wodnych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie mogą ubiegać się osoby, które odpowiadają warunkom wymienionym w § 1 pkt 1, 3, 4 i 5, a nadto przepracowały w służbie wodno-melioracyjnej co najmniej 3 lata.

§ 4. O przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych na wydziale rybackim w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie mogą ubiegać się osoby, które odpowiadają warunkom wymienionym w § 1 pkt 1, 3, 4 i 5, a nadto przepracowały w produkcji, eksploatacji, przetwórstwie lub przechowalnictwie rybnym co najmniej 3 lata.

§ 5. O przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych na wydziale mleczarskim w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie mogą ubiegać się osoby, które odpowiadają warunkom wymienionym w § 1 pkt 1, 3, 4 i 5, a nadto przepracowały w przemyśle mleczarskim co najmniej 3 lata.

§ 6. O przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych na odpowiednie wydziały w wyższych szkołach rolniczych mogą ubiegać się również:

1) nauczyciele szkół podstawowych na wsi, szkół przysposobienia rolniczego oraz szkół zawodowych zgodnych z obranym kierunkiem studiów wyższych, jeżeli spełniają warunki wymienione w § 1 pkt 1, 4 i 5 oraz posiadają 3-letni staż pracy nauczycielskiej i praktyczną znajomość podstawowych prac w rolnictwie,
2) osoby pracujące w indywidualnych gospodarstwach rolnych co najmniej 3 lata, jeżeli spełniają warunki wymienione w § 1 pkt 1, 4 i 5.

§ 7. O przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych wymienionych w §§ 1—5 mogą ubiegać się również pracownicy techniczni szkół wyższych i instytutów naukowych, jeżeli spełniają warunki wymienione w § 1 pkt 1, 3, 4 i 5 oraz posiadają 3-letni staż pracy w wyżej wymienionych instytucjach i praktyczną znajomość podstawowych prac w zawodzie zgodnym z obranym kierunkiem studiów.

§ 8. Kandydaci odpowiadający warunkom wymienionym w §§ 1—7 przed dopuszczeniem do egzaminu wstępnego obowiązani są do uczestniczenia w kursie wprowadzającym, prowadzonym metodą korespondencyjno-zjazdową przez odpowiednią wyższą szkołę rolniczą. W wyjątkowych

przypadkach, ze względu na niemożność wzięcia udziału w kursie, kandydat może być dopuszczony do składania egzaminu wstępnego bez obowiązku uczestniczenia w kursie.

§ 9. 1. Podania o przyjęcie na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych w wyższych szkołach rolniczych składają kandydaci w okresie od dnia 15 stycznia do dnia 15 marca w dziekanacie właściwego wydziału wyższej szkoły rolniczej najbliżej położonej od ich miejsca zamieszkania.

2. Do podania należy dołączyć:

1) życiorys,
2) odpis skróconego aktu urodzenia lub uwierzytelniony wyciąg z dowodu osobistego,
3) świadectwo dojrzałości lub równorzędne świadectwo z ukończenia szkoły średniej stopnia licealnego,
4) skierowanie zakładu pracy zawierające:
   a) czas trwania, opis przebiegu i wyników pracy zawodowej kandydata,
   b) charakterystykę kandydata,
5) zaświadczenie zakładu społecznego służby zdrowia stwierdzające stan zdrowia umożliwiający łączenie pracy zawodowej ze studiami zaocznymi,
6) 3 fotografie.

. . . . . .

§ 13. 1. W celu sprawdzenia, czy kandydaci ubiegający się o przyjęcie na zaoczne studia zawodowe w wyższych szkołach rolniczych spełniają warunki określone w §§ 1—7, zakwalifikowania ich na kurs wprowadzający, udzielenia zwolnienia od obowiązku odbycia kursu, przeprowadzenia egzaminów wstępnych oraz ustalenia listy osób przyjętych na studia w ramach liczby wolnych miejsc powołuje się w wyższych szkołach rolniczych uczelniane i wydziałowe komisje dla doboru kandydatów na pierwszy rok zaocznych studiów zawodowych, zwane dalej „komisjami uczelnianymi" i „komisjami wydziałowymi".

2. Jeżeli zaoczne studia zawodowe prowadzone są w szkole na jednym wydziale, całość prac związanych z doborem kandydatów prowadzi komisja wydziałowa.

§ 14. 1. W skład komisji uczelnianej wchodzą:

1) rektor lub wyznaczony przez niego samodzielny pracownik nauki prowadzący zajęcia na zaocznych studiach zawodowych — jako przewodniczący komisji,
2) wyznaczony przez rektora samodzielny pracownik nauki prowadzący zajęcia na zaocznych studiach zawodowych,
3) przedstawiciel zakładowej organizacji związkowej w danej szkole wyższej.

2. W razie potrzeby mogą być powołani przez rektora zastępcy członków komisji.

§ 15. Do zadań komisji uczelnianej należy:

1) utrzymywanie ścisłego kontaktu z zainteresowanymi resortami w celu zapewnienia właściwego przebiegu doboru kandydatów,
2) koordynacja i kontrola pracy komisji wydziałowych,
3) zatwierdzenie listy kandydatów zakwalifikowanych przez komisje wydziałowe do studiów zaocznych po złożeniu egzaminu wstępnego.

. . . . . .

§ 18. Członkowie komisji uczelnianych, komisji wydziałowych oraz sekretarz komisji wydziałowej otrzymują wynagrodzenie zgodnie z przepisami obowiązującymi na studiach zwykłych.

§ 19. Traci moc rozporządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 września 1959 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyjęć na zaoczne studia zawodowe w wyższych szkołach rolniczych (Dz. U. Nr 53, poz. 319).

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Szkolnictwa Wyższego: *H. Golański*

38

ZARZĄDZENIE Nr 10 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 1 lutego 1962 r.

w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w jednostkach państwowych i społecznych nie będących przedsiębiorstwami.

(Monitor Polski z dnia 7 lutego 1962 r. Nr 11, poz. 36)

Na podstawie § 9 uchwały nr 21 Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 1962 r. w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w przedsiębiorstwach państwowych (Monitor Polski Nr 11, poz. 35) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przepisy zarządzenia dotyczą wypłat z bezosobowego funduszu płac na rzecz osób fizycznych za wykonanie doraźnych usług polegających głównie na osobistej pracy, dla których ze względu na przejściowy charakter i niewielkie rozmiary nie jest przewidziane zatrudnienie w planie zatrudnienia.

2. Wypłaty określone w ust. 1 obejmują:

1) honoraria i wynagrodzenia za wszelkie prace twórcze i autorskie,
2) wynagrodzenia za prace projektowe oraz prace o charakterze technicznym i ekonomicznym,
3) wynagrodzenia za ekspertyzy, konsultacje, porady i oceny opracowań technicznych lub ekonomicznych,
4) wynagrodzenia za inne prace doraźne,

uznane na podstawie obowiązujących w danej jednostce przepisów i instrukcji za płatne z bezosobowego funduszu płac.

§ 2. 1. Usługi określone w § 1 mogą być powierzone:

1) pracownikom własnym, jeżeli praca zlecona nie wchodzi w zakres obowiązków służbowych pracowników zatrudnionych w danej jednostce i

wykonywana jest poza normalnymi godzinami służbowymi,
2) innym osobom fizycznym.

2. Udzielenie zlecenia na wykonanie usługi pracownikowi jednostki nadrzędnej może nastąpić jedynie po uzyskaniu pisemnego zezwolenia kierownika jednostki nadrzędnej; zezwolenie to powinno określać sumę, jaka może być wypłacona pracownikowi jednostki nadrzędnej za wykonanie usługi.

3. Pracownicy jednostki, która zleciła wykonanie usługi, nie mogą przyjmować do wykonania od jednostki przyjmującej zlecenie całej lub części powierzonej pracy zleconej.

4. Uprawnienia w zakresie zlecania usług należą do kierownika danej jednostki. Kierownik nie może przekazywać tych uprawnień innym pracownikom w stosunku do usług, których wartość przekracza 2.000 zł.

§ 3. 1. Przy obliczaniu należności za usługi, na które określone są stawki wynagrodzenia, stawka przyjęta do obliczenia nie może przekroczyć 200% obowiązującej stawki.

2. W razie wykonywania usług, na które nie ma ustalonej obowiązującej stawki, należność nie może przekroczyć kwoty uzyskanej z przemnożenia ilości godzin potrzebnej do wykonania usługi przez podwójną stawkę godzinową wynagrodzenia pracownika o kwalifikacjach niezbędnych do wykonania tej usługi.

3. Stosowanie podwyższonych stawek, o których mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wówczas, gdy powoduje to obniżenie kosztów wykonania usługi w stosunku do kosztów, jakie byłyby poniesione w razie zlecenia usługi odpowiedniemu przedsiębiorstwu.

4. Przepisy ust. 1 i 2 nie obowiązują przy ustalaniu wynagrodzenia za udział w posiedzeniach komisji, za prace projektowe, za szkolenie oraz za prace twórcze i autorskie. Wynagrodzenia te powinny być zgodne z obowiązującymi stawkami.

5. Wynagrodzenia za udział w posiedzeniach i w pracach komisji mogą być wypłacane jedynie w tych przypadkach, gdy posiedzenia i prace komisji zostały na podstawie obowiązujących przepisów uznane za płatne.

6. Wypłata należności następuje po pisemnym stwierdzeniu, że usługa została wykonana zgodnie ze zleceniem. Stwierdzenie stanowiące podstawę wypłaty nie może zawierać żadnych zastrzeżeń.

§ 4. Tracą moc wszystkie dotychczasowe przepisy w zakresie unormowanym zarządzeniem, a w szczególności:
1) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 27 lipca 1950 r. w sprawie trybu zlecania wykonania dokumentacji technicznej dla potrzeb planu inwestycyjnego (Biuletyn Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 17, poz. 194),
2) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego nr 43 z dnia 14 lutego 1953 r. w sprawie przeliczenia dotychczasowych stawek płac na nowe stawki płac (Biuletyn Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 5, poz. 26).

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

39

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO I SKUPU ORAZ PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 22 listopada 1961 r.

w sprawie określenia stanowisk roboczych w resorcie przemysłu spożywczego i skupu objętych wykazem prac wykonywanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia, uprawniających do zaliczenia do I kategorii zatrudnienia.

(Monitor Polski z dnia 9 lutego 1962 r. Nr 12, poz. 43)

Na podstawie art. 9 ust. 2 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97) oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 39, poz. 176) zarządza się, co następuje:

§ 1. W przemyśle chłodniczym następujące stanowiska robocze określa się jako objęte pozycją 5 działu XIV wykazu prac wykonywanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia, uprawniających do zaliczenia do I kategorii zatrudnienia, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 39, poz. 176):

1) przeładunkowy chłodniczy,
2) przeładunkowy chłodniczy układacz,
3) brakarz chłodniczy,
4) dezynfektorowy chłodniczy,
5) odtajacz chłodniczy,
6) sprzątacz pomieszczeń chłodniczych,
7) lodziarz operator,
8) elektromechanik chłodniczy,
9) elektromonter chłodniczy,
10) elektromonter pomocnik chłodniczy,
11) ślusarz maszynowy chłodniczy,
12) ślusarz chłodniczy,
13) dźwigowy chłodniczy,
14) pakowacz mrożonkowy,
15) brakarz brygadzista mrożonkowy,
16) starszy brakarz brygadzista mrożonkowy,
17) stolarz,
18) malarz,
19) blacharz,

20) cieśla,
21) telemechanik,
22) kierownik wydziału produkcji,
23) starszy majster, majster,
24) starszy inżynier, inżynier,
25) starszy mechanik.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Spożywczego i Skupu:
F. Pisula

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
w z. *A. Firganek*

40

ZARZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 30 grudnia 1961 r.

zmieniające zarządzenie z dnia 31 maja 1960 r. w sprawie uzupełnienia tabeli dodatków funkcyjnych dla lekarzy, lekarzy dentystów oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w zakładach społecznych służby zdrowia.

(Monitor Polski z dnia 9 lutego 1962 r. Nr 12, poz. 47)

Na podstawie art. 24 i 31 ust. 2 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia (Dz. U. z 1948 r. Nr 55, poz. 434, z 1950 r. Nr 36, poz. 327, z 1951 r. Nr 1, poz. 2 i z 1955 r. Nr 11, poz. 67) oraz § 8 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie uposażenia lekarzy, lekarzy dentystów oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w zakładach społecznych służby zdrowia (Dz. U. z 1958 r. Nr 74, poz. 376 i z 1961 r. Nr 43, poz. 230) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1960 r. w sprawie uzupełnienia tabeli dodatków funkcyjnych dla lekarzy, lekarzy dentystów oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w zakładach społecznych służby zdrowia (Monitor Polski Nr 69, poz. 325) wprowadza się następujące zmiany:

w § 1 po pozycji 3 dodaje się pozycje 4—20 w brzmieniu:

„4. Dyrektor Centralnej Przychodni Chorób Układu Krążenia 500 zł

5. Kierownik wojewódzkiej przychodni chorób układu krążenia, kierownik wojewódzkiej przychodni endokrynologicznej 350 zł

6. Dyrektor wojewódzkiej przychodni medycyny pracy 350 zł

7. Kierownik wojewódzkiej przychodni świadomego macierzyństwa 300 zł

8. Kierownik wojewódzkiej poradni usprawnienia leczniczego 300 zł

9. Kierownik działu, oddziału lub sekcji w centralnej lub wojewódzkiej przychodni 200 zł

10. Kierownik poradni w centralnej przychodni 200 zł

11. Kierownik Ośrodka Badań Lekarskich przy Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego 250 zł

12. Kierownik obwodowej przychodni dla górników, kierownik obwodowej przychodni przemysłowej — udzielającej:
1) do 60.000 porad rocznie 250 zł
2) powyżej 60.000 porad rocznie 350 zł

13. Kierownik przychodni międzyzakładowej 200 zł

14. Kierownik zakładu odwykowego leczenia alkoholików 500 zł

15. Kierownik domu małych dzieci, będącego bazą szkoleniową dla personelu służby zdrowia 500 zł

16. Kierownik przychodni przyszpitalnej spełniającej rolę powiatowej przychodni obwodowej i udzielającej:
1) do 60.000 porad rocznie 250 zł
2) powyżej 60.000 porad rocznie 350 zł

17. Kierownik przychodni przyszpitalnej spełniającej rolę miejskiej przychodni obwodowej udzielającej:
1) do 150.000 porad rocznie 350 zł
2) powyżej 150.000 porad rocznie 450 zł

18. Kierownik przychodni przyszpitalnej uzupełniającej działalność przychodni obwodowej 250 zł

19. Kierownik gabinetów stomatologicznych w Lecznicy Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej 200 zł

20. Kierownik protezowni dentystycznej w Lecznicy Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej 200 zł“

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1962 r.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej:
w z. *B. Bednarski*

41

ZARZĄDZENIE Nr 38
PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 8 listopada 1961 r.

w sprawie ramowych wytycznych dla ustalenia taryfikatorów kwalifikacyjnych robotników zatrudnionych w instytutach naukowo-badawczych.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 grudnia 1961 r. Nr 3, poz. 15)

Na podstawie § 16 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 1961 r. w sprawie uposażenia pracowników instytutów naukowo-badawczych (Dz. U. Nr 43, poz. 226) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się ramowe wytyczne dla ustalenia taryfikatorów kwalifikacyjnych dla robotników zatrudnionych w instytutach naukowo-badawczych, do których mają zastosowanie tabele płac godzinowych, określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 1961 r. w sprawie uposażenia pracowników instytutów naukowo-badawczych (Dz. U. Nr 43, poz. 226), stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania z mocą od dnia 1 października 1961 r.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
w z. *A. Firganek*

Załącznik do zarządzenia nr 38 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 8 listopada 1961 r., poz. 15.

RAMOWE WYTYCZNE

w sprawie ustalenia taryfikatorów kwalifikacyjnych robotników zatrudnionych w instytutach naukowo-badawczych.

1. Taryfikatory kwalifikacyjne dla robotników zatrudnionych w instytutach naukowo-badawczych powinny być ustalane dla grupy instytutów, jeżeli są one powiązane analogicznym profilem prac naukowo-badawczych, lub odrębnie dla instytutu, jeżeli jest to uzasadnione specyfiką jego prac.
2. Podstawą do ustalenia taryfikatorów kwalifikacyjnych dla zawodów robotników branży maszynowej i metalowej, występujących w instytutach naukowo-badawczych jest taryfikator kwalifikacyjny dla robotników przemysłu maszynowego, a mianowicie wybrane z niego charakterystyki kwalifikacyjne odpowiedniego zawodu i szczebla kwalifikacyjnego. W celu dostosowania zaszeregowania do siatki taryfowej obowiązującej w instytutach naukowo-badawczych, należy zawody zaszeregowane do 1-szej i 2-giej kategorii w taryfikatorze kwalifikacyjnym przemysłu maszynowego, zaszeregować do kategorii 1-szej tabeli płac obowiązującej dla robotników zatrudnionych w instytutach naukowo-badawczych.
3. Podstawą dla ustalenia charakterystyk kwalifikacyjnych zawodów nie objętych taryfikatorem kwalifikacyjnym dla robotników przemysłu maszynowego, są odpowiednie branżowe taryfikatory kwalifikacyjne. W tych przypadkach należy wybrać odpowiednie charakterystyki z taryfikatorów branżowych, adaptować je do potrzeb instytutu i ustalić zaszeregowanie na podstawie porównania złożoności i ciężkości pracy oraz wymaganych kwalifikacji w danym zawodzie z charakterystyką kwalifikacyjną zawodu odpowiedniego szczebla kwalifikacyjnego w taryfikatorze dla robotników przemysłu maszynowego.
4. Według tych samych zasad należy opracować charakterystyki kwalifikacyjne zawodów występujących w instytutach, a nie ujętych w istniejących taryfikatorach kwalifikacyjnych.
5. Robotnicy zatrudnieni w instytutach naukowo-badawczych zaszeregowani są do ośmiu kategorii taryfowych w zależności od złożoności wykonywanej pracy i posiadanych kwalifikacji.
6. Charakterystyki kwalifikacyjne zawodów opracowane według zasad podanych w ust. 3 i 4 należy przed ich wprowadzeniem w życie przesłać do Komitetu Pracy i Płac w celu uzgodnienia ich treści i zaszeregowania.
7. zaszeregowania robotników do kategorii taryfowych dokonuje komisja kwalifikacyjna w trybie określonym zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 12 grudnia 1951 r. w sprawie zasad ustalania kategorii zaszeregowania osobistego robotników w zakładach produkcyjnych (Monitor Polski Nr A-105, poz. 1519) na podstawie:
   a) sprawdzenia poziomu wiadomości teoretycznych robotnika, zgodnie z opisem w rubryce charakterystyki kwalifikacyjnej „powinien znać" lub na podstawie posiadanych przez robotnika odpowiednich świadectw szkolnych, dyplomów i zaświadczeń o odbytym szkoleniu,
   b) sprawdzenia poziomu umiejętności praktycznych robotnika zgodnie z opisem w rubryce charakterystyki kwalifikacyjnej „powinien umieć", lub „przykłady typowych robót".
8. W celu ułatwienia zaszeregowania zawodów robotników zatrudnionych w instytutach naukowo-badawczych, a nie objętych istniejącymi taryfikatorami kwalifikacyjnymi lub objętych taryfikatorami o mniejszej liczbie kategorii niż ośmioszczeblowa siatka taryfowa, podaje się orientacyjne minimalne kryteria zaszeregowania robotników do poszczególnych kategorii taryfowych.

Kategoria taryfowa	Charakter wykonywanej pracy i minimum potrzebnych kwalifikacji
1.	prace proste, nie wymagające dużego wysiłku fizycznego
2.	a) prace proste wymagające dużego wysiłku fizycznego lub b) prace pomocnicze przy obsłudze maszyn i urządzeń lub c) prace przy obsłudze prostych maszyn i urządzeń.
3.	a) prace proste wymagające dużego wysiłku fizycznego i wykonywane w warunkach uciążliwych lub b) prace przy obsłudze nieskomplikowanych maszyn i urządzeń wykonywane przez robotników posiadających 1 rok praktyki zawodowej lub c) prace wymienione w pkt b) wykonywane przez robotników posiadających świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej
4.	a) prace nieskomplikowane lecz wymagające szczególnie dużego wysiłku fizycznego, wykonywane w warunkach szczególnie uciążliwych przez robotników posiadających 1 rok praktyki zawodowej lub b) samodzielne średnio skomplikowane prace przy obsłudze maszyn i urządzeń, wykonywane przez robotników posiadających świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej i 1-roczną praktykę lub c) prace wymienione w pkt b) wykonywane przez robotników posiadających 4-letnią praktykę lub d) prace wymienione w pkt b) wykonywane przez robotników posiadających świadectwo czeladnicze i 1 rok praktyki zawodowej.
5.	prace samodzielne, wykonywane przez robotników: a) posiadających świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej i 2-letnią praktykę zawodową lub b) posiadających świadectwo czeladnicze i 2 lata praktyki zawodowej lub c) posiadających 6-letnią praktykę zawodową i tytuł robotnika wykwalifikowanego
6.	prace samodzielne i trudne, wykonywane przez robotników: a) posiadających świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej i 4-letnią praktykę zawodową lub b) posiadających świadectwo czeladnicze i 4 lata praktyki zawodowej lub c) posiadających 8-letnią praktykę zawodową i tytuł robotnika wykwalifikowanego
7.	bardzo trudne, samodzielne i odpowiedzialne prace, wykonywane przez robotników: a) posiadających świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej i 6-letnią praktykę zawodową lub b) posiadających świadectwo czeladnicze i 6 lat praktyki zawodowej lub c) posiadających 10-letnią praktykę zawodową i tytuł robotnika wykwalifikowanego
8.	szczególnie skomplikowane, samodzielne i odpowiedzialne prace wykonywane przez robotników: a) posiadających świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej i 8-letnią praktykę zawodową lub b) posiadających świadectwo czeladnicze i 8 lat praktyki zawodowej lub c) posiadających 12-letnią praktykę zawodową i tytuł robotnika wykwalifikowanego.

42

PISMO OKÓLNE Nr 23
PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 5 września 1961 r.

w sprawie interpretacji niektórych postanowień uchwały Nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 7 października 1961 r. Nr 2, poz. 10)

W związku z zapytaniami w sprawie stosowania niektórych postanowień uchwały Nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r. (Mon. Polski Nr 64, poz. 277), Komitet Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyjaśnia, co następuje:

1. Wynagrodzenie wypłacane sprzątaczkom podnosi się do 700 zł miesięcznie jedynie w przypadku, gdy łączne wynagrodzenie za sprzątanie w obowiązującym czasie pracy powierzchni ustalonej normą pracy jak i dodatkowej powierzchni ponad normę pracy — jest niższe niż 700 zł miesięcznie.

   Do minimalnego wynagrodzenia sprzątaczek nie wlicza się wynagrodzenia za sprzątanie powierzchni dodatkowej ponad ustaloną normę pra-

cy, jeżeli praca ta jest wykonywana poza obowiązującym czasem pracy — zgodnie z § 2 ust. 5 pkt 3 uchwały.
2. Wynagrodzenie wypłacane dozorcom, odźwiernym i portierom podnosi się do 700 zł miesięcznie jedynie w przypadku, gdy ich miesięczne wynagrodzenie przy ustalonym w harmonogramie czasie pracy — jest niższe niż 700 zł.
3. Przy obliczaniu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych należy przyjmować dotychczasowe stawki wynagrodzeń nie mniej jednak niż 2,60 zł za godzinę pracy zarówno przy obliczaniu płacy normalnej jak i dodatku do tej płacy.
4. Przy ustalaniu minimum wynagrodzenia oraz wysokości wyrównania podnoszącego wynagrodzenie do 700 zł miesięcznie lub 3,60 zł za godzinę pracy należy (poza dodatkami wymienionymi w § 2 ust. 5 uchwały) wyłączyć również dodatek za wysługę lat przysługujący pracownikom na podstawie obowiązujących przepisów z zachowaniem postanowień § 4 uchwały.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

43

PISMO OKÓLNE Nr 37
PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 7 listopada 1961 r.

w sprawie interpretacji niektórych postanowień uchwały nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 grudnia 1961 r. Nr 3, poz. 14)

W uzupełnieniu pisma okólnego nr 23 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 5 września 1961 r. w sprawie interpretacji niektórych postanowień uchwały nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów (Dz. Urz. Komitetu Pracy i Płac nr 2, poz. 10) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyjaśnia się, co następuje:

1. Wyjaśnienie zawarte w ust. 2 pisma okólnego Nr 23 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 5 września 1961 r. dotyczy pracowników zatrudnionych przy pilnowaniu, wynagradzanych miesięcznie.
   W odniesieniu do tych pracowników ma zastosowanie postanowienie § 2 ust. 1 uchwały nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r.
2. Do pracowników zatrudnionych przy pilnowaniu, wynagradzanych godzinowo, ma zastosowanie postanowienie § 2 ust. 4 uchwały nr 318 Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 1961 r.
   Wyrównanie podnoszące zarobek do 3,60 zł za godzinę pracy przysługuje za każdą przepracowaną godzinę pracy w przyjętym dla tych pracowników wymiarze czasu pracy (harmonogramie pracy).
   Przykładowo: — pracownikowi zatrudnionemu przy pilnowaniu w systemie 12 godzin pracy i 12 godzin wolnych od pracy, wyrównanie przysługuje za 72 godziny tygodniowo.
   Wyrównanie do stawki 3,60 zł za godzinę pracy w stosunku do pracowników, którzy przy pracy ponad 8 godzin do 12 godzin pobierają 10% dodatek, następuje od kwoty dotychczasowego zarobku powiększonego o ten dodatek.
   Wynagrodzenie za godziny przepracowane ponad przyjęty dla tych pracowników wymiar czasu pracy, należy ustalać zgodnie z wyjaśnieniem zawartym w ust. 3 pisma okólnego Nr 23 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 5 września 1961 r.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac:
w z. *A. Firganek*

44

PISMO OKÓLNE Nr 41
KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 12 grudnia 1961 r.

w sprawie wypłacania wynagrodzenia pracownikowi odbywającemu ćwiczenia wojskowe (przeszkolenie wojskowe) w razie rozwiązania umowy o pracę w okresie tych ćwiczeń na skutek wypowiedzenia dokonanego przez pracownika.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 18 stycznia 1962 r. Nr 1, poz. 3)

Zgodnie z przepisem art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 14, poz. 75) w okresie między powołaniem pracownika do czynnej służby wojskowej, a więc i na ćwiczenia wojskowe, a jej odbyciem stosunek pracy lub stosunek służbowy nie może być przez zakład pracy wypowiedziany ani rozwiązany. Przepis ten nie chroni jednak pracownika w przypadkach wypowiedzenia pracy dokonanego przez pracownika przed powołaniem na ćwiczenia wojskowe.

W tym przypadku wypowiedzenie — w świetle prawa — jest skuteczne i stosunek pracy ulega rozwiązaniu w okresie między powołaniem pra-

cownika na ćwiczenia wojskowe a ich odbyciem, chyba, że zakład pracy wyrazi zgodę na cofnięcie wypowiedzenia przez pracownika lub na jego wniosek zgodzi się na przedłużenie okresu wypowiedzenia.

W związku z powyższym w celu zapewnienia rodzinom pracowników odbywających ćwiczenia wojskowe (przeszkolenie wojskowe) środków utrzymania — Komitet Pracy i Płac, na podstawie § 5 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1960 r. w sprawie szczegółowego zakresu i trybu działania Komitetu Pracy i Płac oraz zakresu współpracy Komitetu z innymi organami administracji państwowej (Dz. U. Nr 23, poz. 133), w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zaleca kierownikom zakładów pracy:

1) uwzględniać w omawianych przypadkach wnioski pracowników dotyczące cofnięcia wypowiedzenia lub przedłużenia okresu wypowiedzenia do końca ćwiczeń wojskowych (przeszkolenia wojskowego), z tym, że w razie zgłoszenia przez pracownika wniosku o wyrażenie zgody na cofnięcie wypowiedzenia zakład pracy, według swego uznania, wyraża zgodę na cofnięcie wypowiedzenia lub tylko na przedłużenie okresu wypowiedzenia do końca ćwiczeń (przeszkolenia wojskowego);
2) stosować powyższe zasady tylko w stosunku do tych pracowników, którzy utrzymują co najmniej jednego członka rodziny.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

45

WYJAŚNIENIE Nr 3

KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 5 października 1961 r.

w sprawie interpretacji niektórych postanowień uchwały Nr 136 Rady Ministrów z dnia 5 maja 1958 r. (Karta Skalnika).

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 grudnia 1961 r. Nr 3, poz. 12)

Na podstawie art. 3 pkt 9 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) Komitet Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyjaśnia, co następuje:

Zgodnie z postanowieniami § 1 ust. 1 pkt c) i d) uchwały Nr 136 Rady Ministrów z dnia 5 maja 1958 r. w sprawie specjalnych świadczeń i wyróżnień dla niektórych kategorii pracowników zatrudnionych w zakładach górniczych surowców skalnych (kamieniołomach) podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Ministrowi Komunikacji, Ministrowi Przemysłu Chemicznego, Ministrowi Przemysłu Ciężkiego i Ministrowi Żeglugi i Gospodarki Wodnej — technikom i inżynierom oraz pracownikom zajmującym stanowiska wymagające kwalifikacji technika lub inżyniera górniczego, zatrudnionym w administracji przedsiębiorstw oraz w nadzorze służb górniczych centralnych zarządów (zjednoczeń) i resortów, specjalne wynagrodzenie w wysokości 15% kwartalnego wynagrodzenia zasadniczego przysługuje wówczas, gdy przepracowali 5 lat w górnictwie odkrywkowym.

Przez warunek „5 lat pracy w górnictwie odkrywkowym", określony w § 1 ust. 1 pkt c) i d) wymienionej uchwały, należy rozumieć 5-letni okres pracy w bezpośredniej eksploatacji (dozór ruchu) w górnictwie odkrywkowym (kopalnie odkrywkowe, kamieniołomy) względnie na stanowiskach bezpośredniego nadzoru górniczego w zarządzie przedsiębiorstwa, na których wymagane są kwalifikacje technika lub inżyniera górniczego oraz zatwierdzenie przez okręgowy urząd górniczy.

Okresu pracy w zakresie nadzoru służb górniczych na szczeblu zjednoczeń i instytucji centralnych nie można uznać jako okresu pracy w górnictwie odkrywkowym.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

46

WYJAŚNIENIE Nr 4
KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 31 października 1961 r.

w sprawie dodatków reprezentacyjnych do diet wyjazdowych dyrektorów przedsiębiorstw objętych planem terenowym.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 grudnia 1961 r. Nr 3, poz. 13)

Na podstawie art. 3 pkt 9 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) Komitet Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyjaśnia, co następuje:

Dodatki reprezentacyjne do diet wyjazdowych powinny być nadal wypłacane tym dyrektorom przedsiębiorstw objętych planem terenowym, którzy uprawnienia takie posiadali przed wejściem w życie okólnika nr 63 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 maja 1960 r. w sprawie wykorzystania środków funduszu dyspozycyjnego.

Wyjaśnienie powyższe wydaje się na skutek zapytań niektórych resortów oraz w związku ze zlikwidowaniem funduszów dyspozycyjnych w przedsiębiorstwach objętych planem terenowym i scentralizowaniem ich na szczeblu właściwych zjednoczeń w myśl okólnika nr 63 Prezesa Rady Ministrów.

Dodatki płatne są w ramach zatwierdzonych funduszów przeznaczonych na koszty podróży z uwzględnieniem ograniczeń kosztów delegacji służbowych wprowadzonych zarządzeniem nr 56 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 1961 r. w sprawie ograniczenia kosztów delegacji służbowych.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

47

WYJAŚNIENIE Nr 5
KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 27 listopada 1961 r.

w sprawie terminów zmian w uposażeniu z tytułu awansów pracowników państwowych.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 grudnia 1961 r. Nr 3, poz. 16)

Wobec stwierdzenia przez organa kontrolne, że w terenowych jednostkach i zakładach budżetowych przyznawane są pracownikom awanse, pociągające za sobą zmianę w wysokości uposażenia z datą wcześniejszą niż decyzja o awansie, Komitet Pracy i Płac, na podstawie art. 3 pkt. 9 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyjaśnia, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 17 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 39), zmiana wysokości uposażenia z powodu mianowania, awansu lub innych przyczyn następuje z dniem pierwszym najbliższego miesiąca kalendarzowego. Miarodajną więc dla określenia terminu zmiany wysokości uposażenia z tytułu awansu jest data decyzji o awansie.

W związku z tym dla przyznania pracownikowi awansu w terminach określonych obowiązującymi zarządzeniami tj. na dzień 1 stycznia lub na dzień 22 lipca, decyzja o awansie powinna być wydana najpóźniej w dniu 31 grudnia ze zmianą w uposażeniu od dnia 1 stycznia następnego roku oraz najpóźniej w dniu 22 lipca ze zmianą w uposażeniu od dnia 1 sierpnia danego roku.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

48

WYJAŚNIENIE Nr 6
KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 4 grudnia 1961 r.

w sprawie rozwiązywania umów o pracę na mocywzajemnego porozumienia stron i skrócenia okresu wypowiedzenia na wniosek pracownika.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 18 stycznia 1962 r. Nr 1, poz. 2)

Na podstawie art 3 pkt. 9 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) Komitet Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyjaśnia, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 6 dekretu z dnia 18 stycznia 1956 r. o ograniczeniu dopuszczalności rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia oraz o zabezpieczeniu ciągłości pracy (Dz. U. Nr 2, poz. 11 z późn. zm.) umowa o pracę może być rozwiązana na mocy wzajemnego porozumienia zakładu pracy i pracownika.

W związku z wątpliwościami powstałymi w zakresie stosowania wymienionego przepisu należy uznać, co następuje:

1. Rozwiązanie umowy o pracę na mocy wzajemnego porozumienia zachodzi wtedy, gdy zakład pracy i pracownik wyrazili zgodnie wolę rozwiązania umowy o pracę bez zachowania wymaganych przez przepisy prawa terminów wypowiedzenia.
2. W przypadku rozwiązania umowy o pracę na mocy porozumienia stron pracownik zachowuje ciągłość pracy w zakresie uprawnień urlopowych, do świadczeń z ubezpieczenia rodzinnego i nagród jubileuszowych bez względu na to, z czyjej inicjatywy (pracownika lub zakładu pracy) nastąpiło to rozwiązanie; pracownik jednak traci prawo do urlopu za ten rok kalendarzowy, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy o pracę, jeżeli umowa o pracę na mocy porozumienia stron została rozwiązana na wyraźny wniosek pracownika (art. 16 ust. 1 dekretu z dnia 18 stycznia 1956 r. oraz § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 28 lutego 1953 r. w sprawie urlopów dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. Nr 13, poz. 54).
3. W przypadku, gdy jedna ze stron stosunku pracy wypowiedziała umowę o pracę, a umowa o pracę została rozwiązana przed upływem okresu wypowiedzenia przez skrócenie za zgodą stron terminu wypowiedzenia, to:
   a) jeżeli umowa o pracę została wypowiedziana przez zakład pracy, pracownik zachowuje ciągłość pracy w zakresie uprawnień do urlopu, świadczeń z ubezpieczenia rodzinnego i premii jubileuszowych chociażby wcześniejsze rozwiązanie tej umowy przez skrócenie terminu wypowiedzenia za zgodą stron zostało dokonane na wniosek pracownika;
   b) jeżeli umowa o pracę została wypowiedziana przez pracownika, to rozwiązanie tej umowy w okresie wypowiedzenia przez skrócenie terminu wypowiedzenia za zgodą stron nie zmienia sytuacji prawnej pracownika, który wskutek wypowiedzenia umowy o pracę stracił ciągłość pracy w zakresie uprawnień do urlopu, świadczeń z ubezpieczenia rodzinnego i premii jubileuszowych; pracownik ten nie traci jednak ciągłości pracy w wymienionym zakresie, jeżeli podjął pracę w tym samym zakładzie pracy w ciągu trzech miesięcy od dnia rozwiązania umowy o pracę.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

Wydawca: CENTRALNA RADA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę przyjmowane są w terminie do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty — przez: Urzędy Pocztowe, listonoszy oraz Oddziały i Delegatury „Ruchu". Można również zamówić prenumeratę dokonując wpłaty na konto PKO Nr I-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch" — Warszawa, ul. Srebrna 12

Cena prenumeraty: kwartalnej zł 10.—, półrocznej zł 20.—, rocznej zł 40.—.

Cena prenumeraty za granicę jest o 40% wyższa od ceny podanej wyżej. Przedpłaty na prenumeratę przyjmuje na okresy kwartalne, półroczne i roczne Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" w Warszawie, ul. Wilcza 46 za pośrednictwem PKO Warszawa, konto Nr I-6-10024.

Egzemplarze zdezaktualizowane można nabywać w sklepie przy ul. Wiejska 14 w Warszawie. Zamówienia spoza Warszawy należy kierować do Centrali Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch", Warszawa, ul. Srebrna 12.

Drukarnia nr 1 Wydawnictwa Związkowego CRZZ. Zam. 170/240. Nakład 16.900. H-38.

NOWOŚCI WYDAWNICTWA ZWIĄZKOWEGO

Poradnik radcy zakładowego

Praca zbiorowa 294 strony, cena 25.— zł.

Nowa pozycja w serii „Biblioteka rady zakładowej". Zawiera metodyczny wykład działalności zakładowej organizacji związkowej i jej rady zakładowej, pomagający radcy zakładowemu spojrzeć na jego własne zadania przez pryzmat ogólnych zadań rady zakładowej.

Informator aktywisty związkowego

808 stron, oprawa półpłótno, cena 60.— zł.

Wydanie to zawiera skondensowany i aktualny wybór najważniejszych uchwał CRZZ oraz niektórych dokumentów prawnych dobranych z punktu widzenia potrzeb aktywu związkowego w zakładach pracy. Informator zawiera dokumenty dotyczące pracy związkowej w następujących dziedzinach: organizacyjnej, ekonomicznej, kulturalno-wychowawczej i sportowej, ochrony pracy, bytowo-socjalnej, ubezpieczeń społecznych i gospodarki finansowej.

Mgr HENRYK BORKOWSKI

Mgr LUDWIK KRĄKOWSKI

Poradnik dla zakładowych komisji rozjemczych

Wybrane zagadnienia prawa pracy 297 stron, cena 30.— zł.

Cykl wykładów z prawa pracy, dostosowanych do potrzeb zakładowych komisji rozjemczych. Komplety orzekające znajdą w nich podstawowe informacje praktyczne z zakresu stosowania prawa, omówienie typowych sporów wynikających ze stosunku pracy oraz podstawy prawidłowego ich rozstrzygania.

Mgr A. MIROŃCZUK

Uprawnienia rad zakładowych

112 stron, cena 10.— zł.

Książka omawia według stanu prawnego na dzień 15.IX.1960 r., w syntetycznej formie podstawy prawne działalności związku, uprawnienia rad zakładowych dotyczące stosowania ustawodawstwa pracy, ich uprawnienia w dziedzinie produkcji, ochrony zdrowia i życia pracowników, ubezpieczeń społecznych i spraw socjalno-bytowych, jak również szczególne uprawnienia członków rad zakładowych i aktywu związkowego.

W. ZAGORULKIN, P. MIEŃKO,

D. PIEREPIEŁKIN

Stałe narady wytwórcze

102 strony, cena 8.— zł.

Książeczka ta informuje o tym, jak w ZSRR rozwiązano współczesne problemy demokracji robotniczej, omawia codzienną praktykę stałych narad wytwórczych, popularyzuje przykłady i warunki dobrej roboty.

Cel radzieckich narad wytwórczych i polskiego samorządu robotniczego jest podobny. Czasem różne są metody osiągania tego celu. Dlatego warto zapoznać się z treścią tej książeczki, gdyż stanowi ona wieloletni dorobek społeczeństwa podobnie jak my szukającego najbardziej skutecznych środków do osiągnięcia zamierzonego celu. Uważny czytelnik wyciągnie z niej wiele pożytecznych wniosków dotyczących polepszenia działalności samorządu robotniczego w Polsce.

JÓZEF BALCEREK

Problemy samorządu robotniczego

91 stron, cena 8.— zł.

Książeczka ta omawia zagadnienia samorządu robotniczego i jego rolę w zarządzaniu przedsiębiorstwem, wzajemne stosunki organów samorządu i zasady ich działania, jak również stosunki i zasady współdziałania z organami administracji państwowej.

MARIAN BŁAŻEJCZYK

Społeczna kontrola i nadzór jako funkcje samorządu robotniczego

104 strony, cena 6.— zł.

Praca omawia znaczenie i zakres kontroli społecznej oraz nadzoru w przedsiębiorstwie, jak również uprawnienia załóg i organów samorządu robotniczego w tej dziedzinie. Wskazuje zasadnicze kierunki kontroli, jej metody, technikę i środki zapewniające jej efektywność.

JAN FRĄCKIEWICZ

Podstawy racjonalnej organizacji pracy i kierownictwa

122 strony, cena 10.— zł.

Książka omawia w syntetycznej, a zarazem czytelnej formie ilustrowanej przykładami i rysunkami — problemy racjonalnej organizacji pracy. Omawia ona podstawy i zakres zarządzania przedsiębiorstwem przemysłowym, strukturę organizacyjną, sposoby i tryb usprawniania w nim organizacji pracy. Jest ona cenną pomocą dla działaczy samorządu robotniczego.

Dr Z. HOFMOKL-OSTROWSKI

Kodeks postępowania administracyjnego

Składanka na kartonie, cena 5.— zł.

Zwięzłe i przystępne omówienie przepisów i zasad stosowania nowego kodeksu postępowania administracyjnego. Tekst ustawy został ułożony w porządku alfabetycznym według pojęć i zasad, w sposób ułatwiający wyszukiwanie potrzebnych zagadnień. Druk wykonano na trwałym kartonie, w formie składanki objętości 8 stron.